

Rusi prodrli v sredino Krima

RDEČA ARMADA ZAVZELA CELI POLOTOK KRČ IN POBILA NEMCE PRI SKALI

London, Anglija. — V celi vojni niso sile Rdeče armade v enem samem dnevu toliko napredovale, kakor v sredo 12. aprila, ko so prodrle 40 milj daleč v središče Krimskega polotoka, na vzhodu pa so po 37 milj dolgem prodiranju izčistile celi polotok Krč. Pa tudi na drugih položajih dolge ukrajinske fronte so Rusi dosegli nove uspehe. Zavzeli so Tiraspol, važno železniško križišče, pristanišče in zadnjo nemško utrjeno postojanko na levem bregu spodnje Dnjestre. Tudi so pobili 26.000 Nemcev, ki so se bili ujeli v past zahodno od Skale in severno od srednje Dnjestre; le kakih 10.000 Nemcev se je rešilo iz te ruske obkrožitve.

Razen tega so ruska letala krepko napadla rumunsko oljno pristanišče Constanta ob Crnem morju, 200 milj jugozahodno od Skale in severno od srednje Dnjestre; le kakih 10.000 Nemcev se je rešilo iz te ruske obkrožitve.

AMERIŠKE BOMBE SEKAJO OTOKE NEDALEČ OD TOKIA

Washington, D. C. — Te dni so ameriški Liberator bombniki iz Aleutskih otokov kletili japonska otoka Matsuwa in Onokotan v Kurilskem otočju, ki se nahaja v japonskem domačem vodovju. Kurilsko otočje so naši že 25-krat obdelovali iz zraka, enkrat pa so ga bombardirali iz bojnih ladij, vendar omenjena dva otoka sta dobila svoj delež samo enkrat prej. Matsuwa leži samo 1069 milj severno-vzhodno od Tokia, kar je na Pacifiku razmeroma majhna razdalja. Drugi naši bombniki pa so razbijali Truk.

V jugozahodnem Pacifiku so ameriške ladje in aeroplani razbijali japonske naprave ob obrežju Nove Gvineje. Na drugo opozicijo niso naleteli, kakor na protiletalske topiče, ki so sestrelili eno naše letalo.

NAMESTO ZDRAVNIŠKEGA — MIZARSKO ORODJE!

Kairo, Egipt. — V vojnih bolnišnicah Titove vojske so zdravniki prisiljeni, da se največ poslužujejo kladiva, mizarskega dleta in žage in štiri inč dolgih žebeljev. Tako poroča neki zdravniški major iz Nove Zelandije, ki je prebil več mesecev kot zdravnik s Titovimi gerilci. Med drugim je povedal, da je neka mladenka, metalna grana, prehodila 20 milj z zlomljenim nogo v kolku. Nogo je bilo treba odrezati. Toda dekle ni hotela vzeti omamila, da bi spala med operacijo, češ, da bi bilo to popolnoma odveč, in je prepevala, ko so ji rezali nogo proč. Ta slučaj je značilen za Titove vojske, moške in ženske, pravi navedeni zdravnik.

London, Anglija. — Titovi partizani so zavzeli važno nemško oporišče Gradino in krepko napadajo nemške občevalne zveze na dolgi, pretirani fronti pod Zagrebom na glavni balkanski železniški progi, ki gre proti jugu ob dalmatinski obali. Nemci hitro pošiljajo dodatno vojaštvo v Srbijo, Bosno in Slavonijo; nekaj ga vzeli iz Ogerske. Jugoslovanski patrioti so nabili izbrano nazijsko Prince

hodno od Odeze, ter mu zadala občutno škodo.

Na Krimu so Rusi samo par milj oddaljeni od glavnega mesta Simferopola, ki šteje 86.000 prebivalcev. Od velikega mornariškega oporišča Sevastopola pa je Rdeča armada oddaljena komaj 46 milj.

V obkroženju pri Skali so Rusi ne samo potolkli prej omenjeno število Nemcev, temveč so tudi zajeli 7.000 ujetnikov, 187 tankov in samogonskih topov, 61 letal in 7.483 trukov.

Tudi v Rumuniji prodirajo Rusi neprenehoma naprej.

VOLITVE

Chicago, Ill. — Demokrati voditelji so bili presenečeni, ko je postalo jasno, da je v tekmi, kdo naj bo za naprej committeeman v 21. wardi, zmagal alderman Joseph Ropa nad sedanjim committeemanom in kongresnikom Adolfom J. Sabathom, ki je bil na vrhuncu v tej wardi neprenehoma celih 45 let in je eden glavnih odločevalcev pri demokrati strani v okraju Cook. Alderman Ropa je zmagal z večino 900 glasov. Sedaj služi tretji termin v mestnem odboru. Kakor pokojni Edward Skarda je tudi alderman Ropa očital Sabathu, da malokdaj pride v svoje okrožje.

NAŠA MORNARICA HOČE 32 BILIJONOV

Washington, D. C. — Mornarica Z. d. je te dni prinesla pred poslansko zbornico svoj proračun za leto, ki se bo začelo s 1. julijem 1944. Da se bo mogla uspešno vojskovati na vseh morjih, potrebuje 32 milijonov zelenecov. Predvsem bo treba zdrobiti Japonce. Mornarica računa na vzdrževanje tri in pol milijona mornarjev, marinov in obrežnih stražnikov, 6.623 samogonskih ladij, 74.925 drugih ladij, in do 20.000 mornariških letal.

NAZIJSKA PROPAGANDA

Zavezniški gl. stan, Italija. — Nemci verujejo v to, da se da v vojni veliko doseči ne samo s tanki in topovi, temveč tudi z jezikom in dobro preračunano propagando. Med ameriške vojske na obrežju pri Anzio mečejo vsakovrstne letake s propagando v najlepši naglašeni, češ, ta je to vojna bogatstva, za katere se morajo siromaki tepsti, da se Amerikanci bojujejo za druge, ne zase, da so njihovi voditelji krivi, da morajo biti tako daleč od doma in podobno. Naši poznajo nemške ptice in se smeji.

USTRELJENA NA POULIČNI ŽELEZNICI

Chicago, Ill. — V sredo so trije policaji kar na ulični železnici (Western Ave. in 16. St.) ustrelili dva mlada bandita, najbrž tudi vojaška begunca, ki sta malo prej ukradla dva avtomobila in izvršila štiri-rope. Bežala sta pred policaji v avtomobilu, potem sta pa nenadoma skočila na ulično železnico, policaji pa za njima. Eden banditov je začel streljati in je zadel enega policaja v nogo, policaji pa nazaj, dokler nista oba obležala, eden spredaj, drugi zadaj. Na kari je bilo 35 drugih ljudi, ki so med tem vriščali in kričali, ter se skušali kako skriti na varno. Nobeden teh ni bil zadel, kar je gotovo nekaj izrednega. Eden banditov je star 21 let in je bil izpuščen v armado iz jolietse kaznilnice pred nekaj meseci, drugi pa je bil 25 let star in ubegli korporal.

Zanimiv roman "PREIZKUŠENA LJUBEZEN"

se začena v današnji številki. Citajte ga od začetka. Opozorite nanj tudi svoje prijatelje in sosede. Kdor se bo na list naročil do 1. maja, bo dobil vse številke od danes naprej.

USMILJENOST NAPRAM SOVRAŽNIKU

Nemški ujetniki, ki so se ponesrečili, ko je vihar razdejal ameriško pristalno ladjico, ko so se peljali na nji v Neapelj iz obrežne zagrade pri Anzio. Dobivajo zdravniško pomoč od članov angleških letalcev pri RAF. Pri omenjeni nesгоди je bilo 14 življenj izgubljenih.

KRIŽEM SVETA

Neapelj, Italija. — Kralj Viktor Emanuel, ki že 43 let nosi naslov "italijanski kralj", je te dni po radiu naznanil, da se bo odtegnil iz javnega življenja tisti dan, ko bo Rim padel. Za njim bi imel postati kralj njegov sin prestolonaslednik princ Humbert.

Damask, Sirija. — Sirska vlada je napravila potrebne korake, da bi upostavila formalne diplomatske odnose z Anglijo in Zdr. državami ter upa, da ji bo mogoče odpreti svoja poslanstva v Londonu in Washingtonu v bližnji bodočnosti.

Washington, D. C. — Kljub 20-dnevni ribiški straži, ki so ribiči v Bostonu, Gloucestru in New Bedfordu, Mass., v prvih treh mesecih letošnjega leta ujeli dva milijona funtov več rib, kakor v istem času lanske leto.

Chicago, Ill. — V viharjih in deževju, tornadnih in snežnih zametih, ki so se pojavili te dni vse od Rocky Mountains pa do Atlantika, se je ponesrečilo okrog 200 oseb. V Arkansasu jih je bilo 35 ubitih v tornadu, 6 pa v Fort Wayne, Ind., ko je tam vihar porušil neko visoko steno.

Bari, Italija. — Dne 12. aprila je dospela prva poštna pošiljatev semkaj iz Zedinjenih držav v Italijo, ki je za civiliste. Koliko časa bo še preteklo, predno bomo lahko kaj poslali v Slovenijo?

Ankara, Turčija. — Amerika in Anglija sta te dni povedali Turčiji, naj takoj preneha pošiljati bistveno vojno stvarino v Nemčijo. Angleški in turški zastopniki se zdaj prerekaajo o tem.

JOŽEF STIRN UMRL

Chicago, Ill. — V ponedeljek 10. aprila je nenadoma umrl Joe Stirn iz 2016 Wilson Ave., star 64 let. Ravno pred letom dni mu je umrla soproga Jenny. Zadnje 14 dni se je nekam slab počutil, na velikonočno nedeljo zvečer pa se je po zdravniškem nasvetu podal v University bolnišnico, kjer je pa še isto noč umrl. Doma je bil iz Tupalič nad Kranjem. Pred 42 leti je prišel v New York k svojemu stricu, ki je imel tam svojo krojačnico. Bil je tudi sam izučen krojač. V New Yorku je bival deset let, potem se je pa preselil v Waukegan, Ill., kjer je začel svoje krojaško podjetje. Ravno v njegovi krojačnici se je spočela ideja za Slovenski dom v Waukeganu. Od leta 1919 naprej pa je prebival v Chicagu. Se v New Yorku je postal član KSKJ in je kasneje prestopil k društvu sv. Štefana št. 1 KSKJ v Chicagu, kjer je ostal član do svoje smrti. Enako je bil tudi član pri društvu Slovenski dom št. 86 SNPJ. Zapušča dva sina, ki sta oba pri vojaki, eden sedaj v Novi Fundlandiji, drugi pa v So. Carolini, in poročeno hčer v Chicagu, nadalje brata Antona Stirn in štiri sestre — Mary Perushek v Detroitu, Jenny Flor in Anno Bostic v Chicagu, Angelop pa v starem kraju. Pogreb je bil v četrtek 13. aprila iz cerkve, kjer je bila opravljena zanj sv. maša zadušnica, na pokopališču sv. Jožefa. Pokojni je bil blaga duša, priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Najmu bo ohranjen najlepši spomin. Njegovi duši naj sveti večna luč, preostalim pa izrekaamo svoje sožalje.

ŠIRITE LIST AM. SLOVENEK!

VAŽEN SPORAZUM MED TITOM IN BADOGLIJEM

Geneva, Švica. — Prišlo je do važnega sporazuma za takojšnje vojaško in politično sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo. Ta sporazum sta podpisala zunanji minister Josip Smolarka in premier Badoglio, prvi v imenu vlade maršala Tita, drugi v imenu Italije. To novico je zvedel poročevalec chikaškega dnevnika The Daily News od vplivnega in zanesljivega Jugoslovana.

Jugoslovanski odbor za narodno obrambo je podpisal sporazum v mestu Bari, začasni italijanski prestolnici, ko se je Smolarka pred kratkim mudil tam. Celotno besedilo, o katerem se je vršilo razpravljanje v največji tajnosti, ne bo objavljeno, dokler Badoglio ne preuredi svojega zbora ministrov tako, da bodo v njem tudi zastopniki vseh protifašističnih strank. Sporazum bo končno odobren šele tedaj, ko bo ustanovljena bodoča italijanska vlada; tako se je izrazil omenjeni Jugoslovani.

Izmenjava poslancev

Prvi člen sporazuma vsebuje Badoglijevo priznanje Titove organizacije kot dejanske ali "de facto" vlade Jugoslavije. Italijanski delegat bo zastopal italijanskega premierja v Titovem glavnem stanu, jugoslovanski voditelj pa bo imel tudi ravno tako zastopništvo v Bari.

Nadaljni člen omenja, da bodo od dneva, ko bo pogodba podpisana, italijanske čete, ki se borijo ob strani Titovih partizanov v Jugoslaviji, izročene njemu "na razpolago" od strani italijanske vlade, da se boju-

Reka Soča bo meja

Tretji člen govori o tem, da se italijanska vlada odločilno odpoveduje vsakim zahtevam glede Dalmacije, kar vključuje tudi pristanišče v Reki. Bodoče meje med Italijo in Jugoslavijo bodo začrtane šele po vojni in sicer na podlagi prostega ljudskega glasovanja v obeh krajih. Badoglijeva vlada se strinja s tem, naj bo reka Soča "v glavnem" meja med obema deželama. Obe deželi se odpovedujeta takozvanim strateškim mejam, to je mejam, ki so naravno pripravne za vojaško obrambo.

Cetrti člen se nanaša na Trst. Vprašanje, kaj naj se zgodi s Trstom, naj ostane nedotaknjeno do konca vojne.

Poseben člen navaja, naj se z medsebojnim pogajanjem uredijo vse težave, ki bi se pojavile, ko pride do izvršitve omenjene pogodbe. Več nadaljnjih členov obravnava o političnem in vojaškem sodelovanju med Italijo in Jugoslavijo za slučaj, ko bi zavezniški pristali na Balkanu. Razumljivo pa je, da morajo podrobnosti o vsem tem ostati tajne.

NEMCI IMAJO VSE POLNO VSAKOVRSNIH KRIŽEV

Bern, Švica. — Iz nemških časopisnih poročil izhaja, da so oblasti odprle v Berlinu 9 takozvanih "domov za mladoletne". To je poskus, da se reši vprašanje moralnega propadanja onih mladih ljudi, ki so morali ostati na delu v Berlinu, dočim so njih rodbine zapustile mesto.

Pomanjkanje delavstva je tako veliko, da so morali celo dečki od 14 do 17 let ostati v mestu, ki je od bomb porušeno, med tem ko je bilo dovoljeno njihovim materam in mlajšim bratom in sestrar preseliti se v varnejše kraje. Očetje so seveda ponavadi v armadi, ali pa so pridržani ključnim vojnimi industrijam, ki so bile premeščene z vsemi stroji in osebami. Ta mladina, ki je tako ostala zapuščena v Berlinu, ima preveč prilike, da se pokvari, in je tudi v mnogih slučajih zašla na slaba pota. Berlinsko časopisje poudarja, da je ustanovitev teh mladinskih domov poskus, da se to vprašanje reši na dovoljen način.

Zanimiva je še neka druga pojava, katero je očividno povzročilo tudi pomanjkanje delavstva. V Berlinu so postavili posebnega "komisarja za vzdrževanje in popraviljanje električnega materiala". Ta komisar je izdal različne dekrete, iz katerih je razvidno, katere

električne aparate in potrebščine je dovoljeno popravljati, in katerih ne. Med onimi aparati, katerih ni dovoljeno popravljati, se nahajajo čistilni aparati "vacuum cleaner", oni za sušenje las, za kuhanje kave in slično. Likalnike pa je dovoljeno popraviti.

Pomanjkanje ljudi za delo in vojaštvo je tako veliko, da je začela celo takozvana elitna garda — ali Waffen-SS — prišati v časopisih oglase, v katerih iščejo prostovoljce od 17 do 45 let. Dajejo jim celo na izbor, da se vpišejo za dobo vojne, za 4 in pol leta, ali pa za 12 let. Dejstvo, da sprejemajo moške, ki so stari že 45 let, je dokaz za to, da so pripravljeni znižati kakovost te elitne garde, samo da bi ohranili njeno številčno silo. Prav posebno visoko raščenim novincem se obeta možnost, da služijo v takozvani "Adolf Hitler" enoti.

OGLAŠAJTE V "AMER. SLOVENCU"!

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

The first and the oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Izhaja vsak torek in petek

Issued every Tuesday and Friday

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina	Subscriptions
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za tretjo leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za tretjo leta 1.50	For three months 1.50

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za torkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka jutraj prejšnjega tedna. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZOR! Številke poleg našega imena na naslovni strani kažejo, do kodaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

SKRAJNI ČAS ZA NASTOP

Iz urada Slovenskega ameriškega narodnega kongresa (s kratko "Sans") zadnje čase pošiljajo na slovenske liste razne objave, ki niso več uradna poročila, marveč gola propaganda čisto strankarskega značaja. Taka propaganda bi nikakor ne smela iz urada Sansa, ki je ustanova vseh obstoječih struj našega naroda v Ameriki. Taka ustanova mora biti skrajno previdna, da ne žali ne ene ne druge stranke, katere tvorijo njen obstoj. Poročila iz urada Sansa žalibog niso takega značaja. Dokaz temu so zadnja poročila poslana v objavo listom. Kdor jih je čital, ve, da je tako kakor tu trdimo.

To, kar je Sans objavil iz ljubljanskega "Jutra", nikakor ni mogoče vzeti za končno stališče, s katerega bi obsodili ljubljanskega škofa Dr. Gregorija Rožmana, kakor ga obsodi Sans. Mi ne želimo ne zagovarjati ne braniti nobene kvizlinštva. Smo pa mnenja in nikakor ne moremo niti za trenotek verjeti, da bi ljubljanski škof Dr. Rožman sodeloval s kakimi sovražniki domovine. Preveč ga poznamo kot poštenega in iskrenega Slovenca in rodoljuba. To, da je prisostvoval kot pozvan predstojnik cerkvene oblasti v Sloveniji, ni še noben dokaz, da je to storil iz nagiba, da bi hotel služiti okupatorjem, to je onim, ki so zasedli našo domovino. Kot poznan predstavnik cerkvene oblasti je pač moral k takim uradnim ceremonijam, ali pa bi ga takoj vtaknili v zapor in v internacijo.

Tisto uradno Sansovo poročilo je čikaška "Prosveta" z dne 24. marca t. l. kaj veselo komentirala v socialističnem duhu in je zraven seveda veselo zapisala, da je ljubljanski škof ploskal kvizlingu Rupniku.

"Jutro" tega nikjer ne omenja, da bi ljubljanski škof ploskal. Ampak "Prosveta" to zapiše. Da taka zlobna podkivanja niso mala stvar in da bi radi tega kdo prav lahko še glavo zgubil, je pač znano fantom tudi pri Prosveti. Ampak kaj nje brigajo katoliške glave! Čim manj jih je na svetu, večje je veselje v Meki na Lawndale.

Kar se nas tiče, to nečedno in hinavsko podtikanje ljubljanskemu škofu najodločneje obojamo in proti uradnemu poročilu Sansa o tem najodločneje protestiramo. Ta korak, ki se je izvršil v imenu Sansa, katerega člani so tudi nekatere naše katoliške slovenske organizacije v Ameriki, je vsega obsojanja vreden. Uradniki, ki so si dovolili to napraviti na račun Sansa, zaslužijo obsojanje za to svojo veliko nekretnost, ki so jo izvršili pod vplivom svoje strankarske zaslepljenosti. Mi se čudimo predsedniku g. Kristanu, ki hoče veljati za nekega tolerantnega voditelja, pa dovoli, da pride taka neumnost v javnost v imenu Sansa. Mi se dalje čudimo onim članom Sansa, ki so predstavniki naših slovenskih katoliških organizacij, ki sodelujejo s Sansom, pa proti temu molčijo! Po našem je skrajni čas, da Sans naredi red v svoji lastni hiši. Ako tega ni sposoben, potem je Sans pod vplivom raznih strankarskih strasti.

Po našem mnenju je nujno potrebno, da se pri Sansu napravi to-le:

Sključiti naj se ves širši odbor. Tiste, ki so zakrivali to neumnost, da v uradnem Sansovem poročilu dolže ljubljanskega škofa Dr. Rožmana kvizlinštva, naj bodo poklicani na zagovor in ako svojih trditvev temeljito ne dokažejo, naj se jim vzame vsako predstavnishvo pri Sansu.

Sansu je treba izvoliti stalnega tajnika. V ta namen naj se poljskejo primerni kandidati pred sejo ožjega odbora. Sans mora za naprej poslovati striktno po nepristranskem načinu.

Ker sedanji častni predsednik Sansa g. Adamič daje povode za strankarske spopade, je naš nasvet, da se umakne iz častnega predsedništva.

Sans naj ukine vsako podporo Odboru Zedinjenih Južnih Slovanov.

Sans naj postane striktno nadstrankarska ustanova in naj se ne umešava v nobene strankarske boje.

Izvršno vodstvo Sansa naj se postavi pod odgovornost posebnega vrhovnega razsodišča, v katerem naj bi bile zastopane vse slovenske podporne organizacije. Izvršno vod-

stvo mora vprašati v vsakem kritičnem slučaju za mnenje svet vrhovnega razsodišča, potem šele more nastopiti, drugače ne.

Te preuredbe iskreno svetujemo Sansu. Mnenja smo, da Sans ni pravilno organiziran, ker izvršni odbor je brez vsake določene odgovornosti komurkoli. Smernice, ki jih določajo razne resolucije, niso zadostne. Te le določajo nekatere politične smernice na splošno, ne pa za vsako področnost, ki je važnega značaja, in takih je veliko. Ustanova brez jasnih določenih smernic ni trdno zgrajena. Previdnost in modrost priporočata trdno zgradbo. Kdor odklanja to, ta nima čistih namenov, ali pa je zelo zelo neizkušen. Dobro pa ni ne prvo ne zadnje. Ako je delo iskreno in pošteno, zakaj bi se bali nad seboj kontrole?

KONCERT IN 15-LETNICA
ZBORA "FRANCE
PREŠEREN

Chicago, Ill.
Velikonočni prazniki so za nami in treba bo spet pljunuti v roke in malo prekopati vrtove, da nam bo kaj zrastle. Brez truda ni uspehov.

Tako se tudi zbor "France Prešeren" že precej časa trudi za svojo 15-letnico in koncert, ki ga bomo imeli v nedeljo popoldne dne 16. aprila. Vse čitatelje Am. Slovenca vabimo, da nas posetite tisti dan. Program bo lep in zanimiv. Razen petja bo tudi šaljiva igra. Nastopil bo tudi vsem dobro poznani zbor Ženske zveze in nam tako pomagal izboljšati program. Kar se pa tiče jedi in pijače in muzike, je pa tudi vse v redu. Posrečilo se nam je preskrbeti tudi dobre krepke trde pijače, ki se zdaj sicer težko dobi, ampak če hoče clovek dober koncert, mora biti tudi dobra jedaja, pijača in muzika. Vse to bomo imeli; treba nam je samo ljudi, ki bodo vse pripravljeno pospravili v kraj. Zato pa vse še enkrat vabimo, da nas pridete obiskat 16. aprila. Tako se boste sami prepričali, da slovenska kri še teče po naših žilah, četudi že več ali manj starih. Torej na svidenje na Prešernovem koncertu. Pa še Toneta s Hriba pripeljite s seboj, da bo tudi on videl in poskusil, kaj imamo mi v spodnjem štuku, da bo potem spet lahko kaj bolj pogosto poslal kak dopis v Am. Slovenec.

Štajerec Jaka od Velike

Nedelje.

SPOROČILO IZ KALIFORNIJE

San Francisco, Cal.

Danes, ko te vrstice pišem, je Cvetna nedelja: Spomin mi gre nazaj v mlada leta, kako smo se veselile te nedelje me dekleta, ko smo nesle lepe butarice v farno cerkev blagoslovit. Par dni pred nedeljo smo ležale navzgor v strmi hrib nabirat božje drevesce in bršljine. To so bili lepi časi, ki jih ne bom nikdar pozabila, karavno bo prihodnji mesec preteklo 38 let, odkar sem v Ameriki.

Časi se spreminjajo, ljudstvo pa tudi. Ni več tistih veselo smehljajočih se obrazov. Ta nesrečna vojna je mlade fante pobrala. Veliko mater in očetov trpi in gine v žalosti. Skoraj povsod bo Velika noč minila brez vsakega veselja v družini.

Naznanjam, da je pred enim mesecem umrl Jože Abšec. Bil je dolgo časa bolan. Bil je samski. Rojen je bil v Ručetni vasi, župnija Črnomelj na Belokranjskem. Dlje časa je vodil trgovino z grocerijami samo en blok od mojega doma. Zelo priljubljen je bil mladim in starim. Imel je lep pogreb iz slovenske cerkve. Spadal je k dvema podpornima društvoma. Tukaj nima drugih sorodnikov kakor dva bratranca po imenu Shuss; oba sta v službi Strica Sama.

Naznanjam, da je pred enim mesecem umrl Jože Abšec. Bil je dolgo časa bolan. Bil je samski. Rojen je bil v Ručetni vasi, župnija Črnomelj na Belokranjskem. Dlje časa je vodil trgovino z grocerijami samo en blok od mojega doma. Zelo priljubljen je bil mladim in starim. Imel je lep pogreb iz slovenske cerkve. Spadal je k dvema podpornima društvoma. Tukaj nima drugih sorodnikov kakor dva bratranca po imenu Shuss; oba sta v službi Strica Sama.

Naznanjam, da je pred enim mesecem umrl Jože Abšec. Bil je dolgo časa bolan. Bil je samski. Rojen je bil v Ručetni vasi, župnija Črnomelj na Belokranjskem. Dlje časa je vodil trgovino z grocerijami samo en blok od mojega doma. Zelo priljubljen je bil mladim in starim. Imel je lep pogreb iz slovenske cerkve. Spadal je k dvema podpornima društvoma. Tukaj nima drugih sorodnikov kakor dva bratranca po imenu Shuss; oba sta v službi Strica Sama.

Zdaj je res pomlad tukaj. Vse je v najlepšem cvetu in zelenjava raste po vrtovih.

Draginja je kakor povsod. Dela je dovolj, kdor hoče delati, in na starost se ne ozira. Tudi jaz sem že sedem mesecev kakor pravim "primrznjena" na delo. Zaposlena sem v Western Sugar Refinery. Tam je tudi veliko fantov iz armade in mornarice zaposlenih, ko pridejo na dopust. Tako si fantiči pri tej priliki nekaj zaslužijo in so zadovoljni s plačo.

Dobivam tudi list Ely Miners, iz Ely, Minn. V njem sem čitala, da je nagle smrti umrl Mr. Steve Stonich v Chisholmu, Minn. Zelo mi je žal za njim. Ko sem bila na konvenciji za Sl. Z. Z. leta 1939 nam je dobro postregel. Moram reči, da je malo takih kakor Mr. in Mrs. Stonich. Bog Vama bo di plačnik, pokojnemu pa bodi blag spomin!

Mrs. Agnes Markovich.

O POKOJNEM JOŽEFU KAVČIČU

Waukegan, Ill.

Ze zopet smo izgubili enega starega pionirja in farana naše župnije Matere božje. Dne 21. marca je v Lake County Sanatoriumu po daljši boleznini in previden s sv. zakramenti umrl Mr. Joseph Kavčič, star 66 let. Doma je bil iz vasi Ljubini, fara Tolmin na Primorskem, odkoder je prišel v Ameriko leta 1910, v North Chicago, Ill., kjer je bival tudi sedaj. Ves ta čas je bil zaposlen v tukajšnji žičarni. Bil je dober faran in skrben za svojo družino. Družina je naročena na Am. Slovenec.

Pogreb se je vršil dne 25. marca iz Nemančevega pogrebnega zavoda v cerkev Matere božje, kjer je Rev. M. J. Hiti daroval zanj sv. mašo in opravil zadnje molitve. Pokojni je spadal k društvu sv. Jožefa št. 53 KSKJ, ki se je v lepem številu udeležilo pogreba in ga spremlilo s svojo zastavo do groba. Tudi društvo Marije Pomagaj št. 79 KSKJ in društvo sv. Ane št. 127 KSKJ sta se udeležila pogreba. Tukaj zapušča ženo, enega sina in dve hčeri, v starem kraju pa dve sestr. Pokopan je na Ascension pokopališču, kjer naj si odpočije od trudnega dela. Naj mu bo hladna ameriška gruda. Preostlim naše sožalje.

Jennie Keber.

NAZNANILO SEJE

Barberton, O.

Vsem tistim, katerim so bile po Sansovih zastopnikih in zastopnicah razdeljene članske kartice ter so že osebno obveščeni, tukaj še enkrat naznanjamo ter jih opozarjamo na prihodnjo sejo naše podružnice 16. aprila ob 8. uri popoldne v dvorani samostojnega društva Domovina.

Pridite, člani in članice, in povejte svoje osebno mnenje. Vsakemu Slovencu je dano na razpolago, da se prostovoljno izrazi na tej seji.

Vai čutimo z našim trpečim narodom v stari domovini. Ni pa zadosti, da si vzamemo k srcu poročila o strašnem trpljenju, moritvi in preganjanju naših samo tiste trenutke, ko o vsem tem čitamo. Treba je, da se združimo in jih podpiramo kjerkoli moremo.

Ker je to prva seja, na katero so vabljeni vsi člani in članice, je pričakovati kaj več sodelovanja in zanimanja za gmočno podporo v sklad Sansa. Res, da na vse strani dajemo in podpiramo. Komaj je ena dobrodelna kampanja zaključena, je že druga in tretja na vrsti. Vendar to nič ne de; naš slovenski narod je vedno pripravljen, da rad pomaga, kjer se pomoč potrebuje.

Pridite toraj na podružnično sejo v nedeljo 16. aprila ob treh popoldne.

S pozdravom,

F. Smrdel, taj.

SGT. VIKTOR CERJANEC POROČA

Nova Gvineja, 27. marca.

Vsi skupaj pozdravljeni! Spet se oglašam, da tako naznanim vsem tistim, ki ste mi pisali pa še niste prejeli odgovora, da je vse dobro.

Doletelo me je veliko preseenečenje. Pri Sv. Štefanu v Chicagu boste vsi prav tako preseenečeni, kakor sem bil sam. Pred nekaj dnevi je prišel kakor iz jasne modrega neba Johnny Trinko in me je obiskal. Najprej nisem mogel verjeti svojim očem, toda ko sem se prepričal, da ne sanjam, sem z obema rokama zgrabil njegovo roko. Isti večer je Johnny Trinko spet prišel in pripeljal s seboj Charleya Horzen. Kar na jok mi je šlo, ko sem videl pred seboj dva fanta iz naše sosesčine. Vsi trije smo začeli govoriti obenem in spravevati drug drugega ter smo bili pri tem tako glasni, da nam ni kazalo drugega, kakor iti v stran, kjer smo bili lahko sami zase. Peli smo slovenske pesmi, prav tako kakor doma na kakem slovenskem pikniku v Lemontu. Kar prevzelo me je to srečanje, ker že toliko časa nisem slišal nobene slovenske besede. Toda razgovorjanje o jedeh, kakor so jih naše matere kuhale in pripravljale doma, je bilo preveč mučno za vse tri; sklenili smo, da se o tem raje ne bomo pogovarjali več.

Johnny mi je pokazal svojo zbirko fotografij in tedaj sem šele spoznal, kako dolgo je že, odkar sem odšel iz Chicaga. Vsi so dorasli; največ oseb na slikah še spoznam nisem mogel in ko mi je povedal njihova imena, še vedno nisem mogel verjeti. Tudi mi je pokazal lepo sliko častne tabele (Honorable Roll) v naši cerkvi; to je nekaj zares imenitnega, posebnost zame, ki sem sedaj prvič videl to sliko. Nikoli si nisem predstavljaj, da bi bilo toliko fantov iz naše fare v vojaški službi. Vsi trije smo preselili skupaj cele ure in smo se pogovarjali o vseh doma, ki jih poznamo, in sedaj bi šel raje nazaj kakor kdajkoli poprej.

Nimam kaj posebnega poročati, ker se mi nič takega ne pripeti, da bi bilo zadosti zanimivo za čitatelje. Podnevi je huda vročina, noči pa so se nekoliko ohladile, tako da se clovek lahko kolikor toliko naspi. Ker mi nič drugega ne pride na misel, bom zaključil to pismo. O priliki se bom spet oglasil. — Dobro srečo želim vsem.

"Vic."

STROKOVNJAŠKO

Dva vajenca se srečata na cesti.

"Kaj se ti je pa zgodilo, da si tako otekel po levem licu?" vpraša prvi.

"Bat parnega stroja me je dregnil!" odgovori drugi.

"E, meni pa tole po ročnem delu diši!" meni porogljivo prvi.

PO ARGENTINI SEM IN TJA

Popisuje Rev. Janes Hladnik

Buenos Aires, Argentina.

(Nadaljevanje)

Mimogrede smo obiskali tudi Weissia in Pavloviča, ki imata čake v smeri proti Saenz Peni, nakar smo se pognali proti severu in skozi Campo Largo.

Tam pred nami je trototala čreda konj. Pa že smo bili pri njih. Kakor iskra se je utrgal iz črede žrebček in šinil naprej, žival, ki se je splišala našega voza. Da ste ga videli konjička, kako se je gnal, naš voznik pa za njim; seveda ne s polnim tekom, ker sicer žival mora takoj ostati zadaj. Bistri konjiček je pa imel nekaj kilometrov dira, kakršnega se ne vidi na konjskih dirkah.

Postali smo za hip v Campo Largo, spili eno kupico "hesperidine" v gostilni rojakov, treh bratov Črnogorcev, katerih tamkaj živi večje število.

Šo nas je čakalo nekaj preseenečenj tisti večer. Pa bolj kot mi je bil preseenečen zajec, katerega smo zalotili na cesti in se siromak začel z nami tekmo. Ta siromak tudi ni vtegnil nazaj pogledati, tako naglo si je brusil pete, toda naš vož jih je še bolj. Vendar smo preplašenemu dolgočasu prizanesli, ker nam kar nič ni za zajčjo pečenko... Dolgouhec se je pač prepričal tisti večer, da cesta ni delana zanj.

Tako smo prišli v Avia Teray in še dalje in že so zagorele pred nami električne luči modernega mesta Saenz Pena in že smo tudi sedli k večerji, kjer smo ne hvalili temveč tudi pridno jedli "povidle" s "kislim" zeljem", ker nam je prav po češki navadi in pa našem okusu postregla žena Martina Guštin, Čehinja po rodu a Slovenka po možu in po srcu.

NEDELJA V SAENZ PENI

Naslednje jutro je bilo pa več duhovskega dela. Za 40.000 ljudi in še za 5000 kv. km dežele so štirje duhovniki, ki so se razšli po svojem nedeljskem delu in me je prosil župnik, naj mu pomagam, ker je sam doma za vse. "Mene ljudje vsako nedeljo slišijo, zato mi danes vi kaj povejte", tako mi je naročil in takoj sem sprejel nalogo, da napravim mašo ob 8 in 10 uri, pridigo pa pri treh mašah.

Polna je bila cerkva, to je res, toda če clovek pomisli, da je tamkaj za 30.000 bližnjega prebivalstva ta edina hiša božja, ker drugih 10.000 ima svojo cerkev na drugem kraju mesta, je pa strašno malo to, da pride komaj 500 ljudi od vseh tistih k maši. "Nimajo časa", kot je večina ljudi, ki za božje stvari in za dušo nikdar časa ne najdejo... Čeprav se marsikdo doma dolgočas in se slednjič vendarle spomni, da bi si šel čas krajšati na — balince... za cerkev vendarle "res nima časa"... Bog je strašno potrpežljiv, toda čaka pa le do — smrti. Tedaj bi tudi marsikdo rad — ne imel časa, pa ne pomaga nič, ker tedaj pa več ni na zbiru dano, da napravi iz proste volje. Tedaj je mera polna, polna mera božje potrpežljivosti, polna pa tudi zastarelih dolgov pred Bogom...

Ponosno mesto je Saenz Pena. Ponaša se z lepimi palačami, z bankami in hoteli, velikimi trgovinami in skladišči. Tudi znamenito kopališče ima, ki daje čudno zdravilno vodo, katere je privrela na dan mesto iskane pitne vode... Cerkev je pa tako skromna, da ostane neopažena v — sencih zgradbe avtomobilskega "estacion de servicio"... Kako malo je ljudem mari za tisto nafto, voz in gumij, kateri naj bi nas vozili proti večnosti... Tako skromna je cerkev na zunaj, da je niti ne opaziš ne, in tako stopajo tisoči ljudi mimo hiše božje, v kateri stanuje njihov najboljši prijatelj naš Gospod Jezus, katerega se pač radi

DOGODKI

med Slovenci po Ameriki

Na farmi

Paw Paw, Mich. — Tukaj se nahaja na obisku Mr. Martin Golobič iz West Pullmana, Ill., ki večkrat kaj napiše za Am. Slovenec.

Mladenč umrl

Chicago, Ill. — Dne 7. aprila je umrl William Dolmovich, sin staršev Louis in Mary Dolmovich iz 2008 S. Leavitt. Bil je komaj 17 let star. Bolehal je več let. Pokopan je bil 11. aprila na Resurrection pokopališču, potem ko je bila v cerkvi sv. Štefana darovana zanj sv. maša za dušnico, pri kateri so lepo prepevali učenici in učenke 8. razreda šole sv. Štefana, kamor je prejšil tudi pokojni William. Prizadeči družini naše sožalje!

Krst

Aurora, Minn. — V cerkvi sv. Rožnega Venca je bil krščen na ime Frederick Charles sin družine Mr. in Mrs. Frederick Mishmash. Za botre sta bila Robert Turk in Florence Virant.

Padel za domovino

Joliet, Ill. — Še 7. nov. 1943 je na Pacifiku, nekje pri otoku Bouganville izgubil svoje življenje v boju z Japonci 22-letni Bernard Rafael Barbič. Služil je pri ameriških marinah, in sicer vsega skupaj 18 mesecev, na Pacifiku pa se je nahajal 9 mesecev.

Našim misijonarjem v Indiji.

Cleveland, O. — Slovenskim misijonarjem v Bengaliji sem odposlal 6. aprila 1944 brzojavno (by cable) \$1,512.90. Vseeti darovalcem: Bog plačaj! — Nadaljne darove sprejema Rev. Julius Slapšak, 3547 E. 80th St., Cleveland, Ohio.

Lepa Velika noč

Chicago, Ill. — Pri Sv. Štefanu smo letos Veliko noč obhajali tako, da bi je lepše ne mogli. Trume ljudstva so prihajale v lepo prenovljeno in s cveticami in lučkami prav okusno okrašeno cerkev, imeli smo lepe slovesnosti, pri vseh najlepše petje, iz zvonika pa je donelo praznično potrkavanje. Za to praznovanje se je morala v resnici zavzeti cela fara, drugače bi ne mogli biti tako, kakor je bilo. Upamo, da bo o priliki priobčeno obširnejše poročilo.

Občinske volitve

Willard, Wis. — Pri zadnjih občinskih volitvah, ki so se ravnokar vršile, so bili za občino Hendren izvoljeni sledeči naši rojaki: za župana Joe Verschay, za supervizorja Louis Fortuna in Albert Trost, za klerka Albert Musich, za blagajnika Valentine Krainz, za asesorja Martin Kirn, za mirovnega sodnika John Rovtar in John Horvat, za konstabla pa August Bizjak.

L. P.

V bolnišnici

Chicago, Ill. — Po zdravniškem nasvetu se je znani rojak Mr. John Fale podal v bolnišnico. Roka mu resno nagaja že dolgo časa.

spomnijo ljudje v uri stiske in potrebe, a ko stopajo mimo njegovega svetišča, je komaj kdo, ki ga pozdravi vsaj z lepo mislijo... Če bi imel kaj več resničnih prijateljev, bi pač med toliko množico prebivalcev kmalu dobil lepo hišo božjo, bolj vredno ponosnega in bogatega mesta, kjer so tisti dan na nogometni tekmi zbrali \$50.000.

(Konec prih.)

TEŽAVE Z UBEŽNIMI VLADAMI

Z ubežnimi vladami imajo zavezniške velesile težave. Po zasedbi nekaterih evropskih držav so se ubežne vlade istih zatekle v London, v severno Afriko in na Bližnji vzhod. Tako imajo zdaj svoje sedeže ubežne vlade Norveške, Nizozemske, Poljske in Češke v Londonu. Jugoslovanska in grška vlada pa sta v Kairo v Egiptu. Francoski narodni osvobodilni odbor, ki se proglašja za legalno vlado vseh francoskih posestev v Afriki in vse Francije, pa deluje v Alžirju, v severni Afriki.

Prva, ki se je začela oglašati, je bila vlada Poljske. Prvotno je naglašala zahtevo po vsem ozemlju, ki je spadalo pod Poljsko do nemškega napada na Poljsko. Demokratični svet je kajpada s Poljaki simpatiziral. Prvič že radi tega, ker so Poljsko neusmiljeno pregazili Nemci in drugič radi pravice in demokracije same. Toda proti poljskemu gibanju za obnovo popolne predvojne Poljske se je oglašila Sovjetska Rusija in je objavila svoje zahteve, katere je utemeljila z dejstvom, da je Poljska leta 1920 vzela s pomočjo Francije in drugih velesil velik kos Belorusije in Ukrajine, katere zemlja je nedeljivi del Rusije. Meja med Rusijo in Poljsko se mora pravično popraviti, tako zahteva Moskva. Poljska vlada, ki obstoji večinoma iz same takozvane poljske "šlahte", to je iz vrst takozvane poljske aristokracije gospode, ki je bila vsa dolga leta politično nasprotna Rusiji, kajpada ruskim zahtevam ugovarja. Obenem tudi noče ničesar slišati o kaki ruski protekciji Poljske proti kakemu bodočemu napadu. To stališče poljske vlade je prepričalo Sovjetsko Rusijo, da s sedanjo ubežno vlado ni mogoče skleniti nikakega zanesljivega dogovora glede vsega in zato je že ponovno in ponovno zahtevala tudi, da se mora poljska vlada preorganizirati. Iz vlade morajo vsi Rusiji neprijazni močje, potem šele bo Rusija mogla sklepati z Poljsko kake pogodbe za bodočnost. Proti temu pa Poljaki protestirajo. Rusija je z ubežno vlado enostavno prekinila pogajanja, in zdaj, ko prodira v Poljsko, bo najbrže sama poskrbela, da dobi Poljska tako vlado, s katero bo njej mogoče sodelovati. Ali je Angliji in Ameriki to po volji ali ne, se prav natančno ne ve, toda nasprotovati radi tega se Rusiji ne upajo, zlasti zdaj ne, ko je rusko sodelovanje proti Hitlerju tako silno potrebno in ko je resnica, da le Rusi so tisti, ki so pokročili barbarske Nemce.

Težave so tudi z jugoslovansko ubežno vlado. Kraljeva vlada bi silno rada ostala na krpilu. Toda tudi tu se čuti vpliv ruske roke in bo najbrže tako, kakor bo odločila Moskva.

S slovanskimi deželami ima torej težave Rusija in njo napadajo, da se neopravičeno vmešava v njihove notranje zadeve, kar ni ne demokratično ne v skladu z nobeno pravico. Rusija pa molči in gre svojo pot naprej.

Zapadni velesili Anglija in Združene države pa imata enake sitnosti radi Francije. Predsednik Roosevelt je dočel, da bo za Francijo najboljše, ako se da narodu prilagoditi, da si izbere upravnost vlado potem, ko bo dežela osvobodjena in ko bo narod lahko svobodno izbral svojo vlado. Proti temu stališču predsednika Roosevelta pa odločno ugovarja francoski narodni osvobodilni odbor, ki mu načeljuje general De Gaulle v Alžiru. Ta se proglašja sam za vrhovno oblast nad vso Francijo. Glede stališča predsednika Roosevelta je treba pač ugotoviti, da on zavzema svoje stališče radi tega dejstva, ker smatra, da De Gaullov osvobodilni odbor v Alžiru ne bo izvajal drugega kakor le maščevanje nad onimi, ki se politično ne strinjajo z njim. V resnici pa ne general De Gaulle ne njegov odbor ni bil nikdar direktno od naroda izbran za kako legalno narodno vlado. Imajoč pred očmi ta dejstva, je predsednik Roosevelt odločil, da glede tega, komu se bo poverila upravna oblast nad Francijo, ko bo ta osvobodjena, naj se prepusti odločitvi generalu Eisenhoweru, ki je vrhovni poveljnik zavezniške vojske, kateri je poverjena naloga osvoboditi Francijo z invazijo v isto.

Tako torej se pripravljajo razni politiki ubežnih vlad že sedaj, ko njihove dežele še daleč niso osvobodene in odrešene izpod Hitlerjevega jarma. Mesto da bi bile hvaležne velesilam, da se žrtvujejo, da bodo njihove zemlje osvobodile, ter da bi navdušeno sodelovale in preklanje, kdo bo sedel kje na tronu, prepustile za poznejši čas, ko bodo njihove domovine osvobodjene, se pa v glavnem zdaj pripravljajo za to, kdo bo sedel v vladah.

Predsednik Roosevelt in minister Churchill sta celo v Atlantskem čarterju zagotovila vse okupirane dežele in njih narode, v tretji točki, da upoštevajo pravice ljudstev vseh zasedenih dežel, da si ljudstva sama izberejo take vlade, kakor si bodo sama želela. Tu pa se hoče vsiliti francoski osvobodilni odbor kar sam francoskemu narodu, še predno ima narod kako priliko, da sam izbere, kdo mu naj vlada.

Zares, zavezniške velesile že zdaj lahko vidijo, kaka hvala jim čaka po vojni, v kateri odrešujejo iz sužnosti zasedene dežele.

Vsaka sedanost se čuti nad preteklostjo, kajti preteklost je končana, sedanost pa vidi še vse svoje perspektive in možnosti.

Kakor stvari danes stoje, je umetnost, ta najbolj nesocialna zadeva na svetu, edina splošna last.

VODA JIH JE PUSTILA

Morje se je odtoklo in pustilo 65 kitov na obrežju Bikovega otoka (Bull's Island), 25 milj severno od mesta Charleston, S. C., kjer so poginili. Težji kitovi pravijo črne ribe. Sesalci so merili 6 do 22 čevljev ter tehtali povprečno po 700 funtov. Poročnik obrežne straže Edson S. Lott II. in kapitan charlestonskega pristanišča gleda, če jih nemara ne bo moral sam vleči v morje.

TO IN ONO IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

MEŠANA ČUVSTVA

S solzami v očeh je neki 23-letni ameriški vojak, ki je pred petimi leti prišel v Ameriko iz Nemčije, pripovedoval, kako mu je bilo pri srcu, ko je iz ameriškega letala spuščal bombe na svoje lastno rojstno mesto. Rekel, da je bilo žalostno gledati dol na ulice, ki so mu bile tako znane in domače, potem pa se je spomnil, da so mu gestapovci umorili mater, očeta in dve sestri, brata pa zaprli. To ga je podžgalo, da se ni obotavljal spustiti bombe, da tako pomaga čimprej ustrahovati nazij. Imena ne kaže objaviti, ker se njegov brat nahaja v nazizskem koncentracijskem taborišču.

SE ŽE NAJDE POT

Korporal Bay Kivo, doma iz Kansas City in sedaj nastanjen v letališču pri Victorville v kalifornijski pustinji, nima rad suhega kruha kakor tudi opranega kruha ne. Če ni maral jesti posušenega kruha, mu drugega ni preostajalo, kakor nekaj novega iznajti, ker pred njim so že mnogi poskušali, kako bi v puščavi ohranili kruh mehak, pa se nikomur ni posrečilo. Siromak si je belil mozga ne noč in dan in naposled je res pogodil pripravo, ki se je obnesla, tako da zdaj ne njemu ne drugim vojakom v tistem taborišču ni treba več jesti suhega kruha. Izumil je nekako pločevinasto ali plehnato škatlico, ravno takega obzora in take velikosti, kakor običajna štruca kruha. Kruh se vtakne noter, potem pa ni treba drugega kakor privzdigniti ročaj, pa se škatlica spodaj malo odpre in ven zdrkne kos kruha, potem se pa sama spet takoj zapre. Tako kruh ostane mehak. Ko so častniki videli, da iznajdba

odgovarja potrebi, so naročili po eno tako škatlico za vsako mizo.

AMERIKANCI UNIČILI 81 NEMŠKIH LETAL

London, Anglija. — Amerikanci so v soboto izvedli obsežen zračni napad na Brunswick v Nemčiji, kjer imajo Nemci velike tovarne za letala. Bombe so povzročile veliko škodo. Nemški letalci so skušali ameriške letalce odgnati, a so imeli malo uspeha. Amerikanci so v boju sestrelili 81 nemških letal, dočim so Amerikanci zgubili le samo 30 letal.

ODMERJANJE — BIAGO-SLOVI

Poročila, da Amerikanci v japonskem ujetništvu umirajo vsled beriberi in pellagre niso nič nenavadnega, toda ko nam taka avtoriteta glede bolezni povzročenih vsled pomanjkanja vitaminov, kot je Dr. Norman Jolliffe iz Bellevue bolnišnice v New Yorku, navede, kako razširjene so te bolezni po New Yorku in po celi Ameriki sploh, pa zadeva vsekakor zahteva splošno pozornost.

Dr. Jolliffe poudarja, da vojna ni kriva bolezni kakor beriberi in pellagra, temveč obratno, vojna je znižala število sluščajev. Pravi, da od leta 1930 naprej je pouk o pravilni prehrani znižal sluščaje imenovanih bolezni za četrtino. Kar se o zdravljenju teh bolezni tiče, je zdravniška veja našla sredstva, da lahko pomaga in sicer največkrat v prav kratkem času.

V teku zadnjih sto let so povzili ljudje čimdalje več sladkorja; pred sto leti ga je prišlo 5 funtov na osebo letno, zadnje čase pa že 112 funtov. V istem razmerju so se množili sluščaji bolezni, ki nastajajo vsled po-

manjkanja vitaminov, kakor beriberi, pellagra itd., dokler ni prišlo na pomoč — odmerjanje.

Doktor Jolliffe je prepričan, "da je sladkor zakrivil več opisanih in enakih slabih posledic v tej deželi kakor katera koli druga posamezna stvar. Sladke ogljikove pijače pa pridejo takoj za sladkorjem. Sladkobe skvarijo tek za hrano." Izguba teka ima za posledico pomanjkanje vitaminov, posebno B-1, kar lahko privede v beriberi.

MILJE IN MILJE SAMIH JAJC

Nihče se ne more pritoževati, da ameriške kokoške zanemarljivo svoje delo pri splošnem vojnem naporu. Samo v mesecu februarju, ki je najkrajši v letu, so putke v Zedinjenih državah znesle toliko jajc, da bi se galala več ko šestkrat krog in krog zemlje, ko bi postavili v vrsto eno jajce za drugim. Meseca februarja so jih naše putke znesle več kakor kateri koli februar do letos, namreč 5,245 milijonov, kar je 16 odstotkov več kakor so jih znesle februarja 1943 in 79 odstotkov več kakor so jih znesle povprečno isti mesec v dobi 1933—42. Te številke je pred kratkim objavil E. O. Pollock, ravnatelj za razdeljevanje živeža pri Vojni administraciji prehrane na Osrednjem zapadu. Pravi, da bo zadosti jajc za vojaštvo in za lend-lease program, pa jih bo še toliko ostalo, da si vsaka oseba v Ameriki lahko privoščiti vsaj eno jajce na dan, če ne več.

Vi radi berete vesti iz drugih naselbin; drugi radi beronovice iz vaše naselbine. Poročajte novice in dogodke v "Am. Slovencu".

"LJUDSTVO NI SLEDILO KVIZLINGU RUPNIKU..."

(Iz urada Zveze Slovenskih Župnij.)

Gornje besede najdem med mnogimi drugimi v neki objavi SANSa, ki jo je dal v svet izvršni tajnik Kuhelj — na moj naslov. Da "ljudstvo ni sledilo", to izjava SANSova izjava iz trditve Adamičeve, da je "skoraj sto procentov ljudi v Sloveniji za partizane."

Da pa "ljudstvo ni sledilo kvizlingu Rupniku," bi bil lahko SANSov klicar izvajal tudi iz svojih besed, če bi namreč mož ne bil navajal v svoji objavi samo tistih svojih besed, ki so mu po njegovih mislih prav prišle, nadaljnje pa izpustil. Jaz sem namreč tudi pisal, da ljudstvo v Sloveniji v veliki večini ni ne za partizane ne za Nemce, ampak za Zavezniške.

Torej ni SANSova objava nič novega povedala. Potrdila je moje besede vsaj v toliko, da bi bilo napačno obsojati naše ljudi doma, češ, da so potegnili z Nemci. Zato je bilo prav čudno, kakšne misli so se pletle v glavi g. Kuhlja, ki je že dva ali tri mesece pridno širil od ust do ust med svojimi zaupniki "Jutrovo" poročilo o kvizlingu Rupniku in škofu Rožmanu, zraven pa čakal ugodne prilike, da spusti to "bombo" v svet.

Da "ljudstvo ni sledilo Rupniku," to torej poudarjamo od obeh strani. Čemu je bilo potem tako potrebno, da se je "bomba" o Rupniku držala pripravljenosti — za vsak slučaj? Kaj imamo mi opraviti z Rupnikom? Kolikor je nam znano, je pred vojno odpadel k pravoslavni veri in s tem, bi dejal, od slovenstva k srbstvu. Pozneje je odpadel od srbstva k italijanstvu, ko je postal župan v Ljubljani pod Mussolinijem. Če je zdaj od italijanstva odpadel k nemštvu, kakor se da sklepati iz njegovega govora, objavljenega v "Jutru" in pogretega po SANSu, je to pač le v skladu z njegovim prejšnjim postopkom. Tužna mu majka! Mi ga ne jemljemo v zaščito, dasi na drugi strani tudi ne čutimo potrebe, da bi razglašali v svet "slovenskega kvizlinga", kakor čuti to potrebo SANS. Ko vemo, da mu ljudstvo ni sledilo, se nam skoraj ne zdi vredno razglašati njegove hitlerjanske imenitnosti. Nam gre za ljudstvo, ne za posameznike, ki so se že davno odtujili ljudstvu.

V tej točki se torej SANSova, oziroma Kuhljeva "bomba" razblini v prazen nič. Misli pa, da je dosegla svoj namen v dveh drugih točkah.

Prva točka bi bila, da ima Adamič prav, ko trdi, da je skoraj sto odstotkov Slovencev doma za partizane in sodeluje z Osvobodilno Fronto. Kot že poudarjeno, sem jaz trdil, da niso ne za Nemce ne za partizane,

ampak se zanašajo na Zavezniške. Tu sva si z Adamičem zelo navzkriž. On svojega vira iz januarja "ni mogel" navesti, jaz pa bom svojega iz novembra. In ne bo kak "klerikalen" vir. Če se od septembra, ko je Rupnik govoril, pa do novembra ni stvar spremenila, se prav gotovo tudi do januarja ni. Ni bilo razloga za to. Moj novembski vir pride šele po veliki noči ker zdaj res ne utegnem. Ne bo prepozno. Torej malo potrpljenja prosim.

Druga točka SANSove "bombe" bi bilo sodelovanje škofa Rožmana z Rupnikom in Nemci — tako vsaj se bere v Kuhljevi izjavi. O tem "sodelovanju" ni drugega dokaza kot to, da je bil škof Rožman po vsem videzu navzočen pri umeščenju generala Rupnika za predsednika ljubljanske uprave, zakaj Rupnik je po pisanju Jutra nagovoril tudi "g. knezoškofa", kakor je omenil tudi "predstojnike uradov in visoke uradnike pokrajinske oblasti." Nič drugega.

Kar se tiče teh ljudi s škofom vred, rečemo eno: Ravnali so po mednarodnem pozitivnem pravu in ravnali so po naravnem pravu! To dvojno pravo jim daje ne le pravico, daje jim celo nalogo, da tudi v deželi, ki je po tuju nasilno okupirana, skušajo obdržati civilni red in nastopijo zoper razbojništvo. V to so jih prisilili partizani, ki so s svojimi strašnimi razbojništvii v družbi z Lahi uničevali slovenski narod. Ponavljam: z razbojništvii! O tem se je pisalo in se bo še. Počakajte nadaljnjih poročil! Pripisovati tisto, kar je Rupnik govoril, vsem drugim navzočnim, posebej škofu, je pa največja predrznost in hudobija. Gola navzočnost pri govoru, izsiljena po razmerah, še davno ni dokaz, da je bil govor tudi iz njih misli vzet.

Zato je strel v prazno tudi opazka SANSovega tajnika, da "Slovenci, ki ... nasprotujejo Osvobodilni vojski, enostavno nasprotujejo ... Ameriki, Rusiji in Angliji ...". Ko bosta Amerika in Anglija spoznali resničen položaj, in prepričani smo, da velja isto o Rusiji, bosta drugače sodili. Da, tudi o Rusih ne verjamemo, da bi bili pripravljeni tako iti na roke ljubljanskim komunistom, kot oni mislijo o njih — o čemer boste brali v naslednjem poročilu. Če se pa motimo, no, potem bomo toliko bolj videli, kako prav smo naredili, da smo pravočasno začeli svariti pred delovanjem SANSa po Adamičevih smernicah.

P. Bernard Ambrožič, tajnik.

NOVI USPEHI NA PACIFIKU

To niso mlade žabice ali batoglavci v kaki luži. Slika nam kaže pristalne ladje, kako so se v jugostih črnh bližale japonski utrdbi na Eniwetok skupini 18. februarja. Notri so ameriški marinci, ki so kasneje zavzeli otok. Slika je bila sneta iz letala, ki je priletelo iz ameriške mornariške ladje nosilke aeroplanov.

Novi! Bližeči

UMETNI ZOBJE

\$12.50 ali denar nazaj!

WORLD'S LARGEST DENTAL PLATE MARK

QUICK Repairs 60-DNI JAMČENI

Izdelujemo celjusti po prejemu celjustnih odtisov in naročila le od ill. licenciranih Dentistov.

KREDITIRAMO če potrebno. Zglasite se izdelek, ki se izdeluje še danes.

Pridite k nam najprej! OPOZORILO: Zahtevajte pristen "Fit-Rite" izdelek, ki se izdeluje samo pri nas.

AAA DENTAL LABORATORIES, Inc.

4831 Irving Pl. Bldg. 4820 W. 26th Street 4731 N. Broadway 204 E. 47th Street 6447 E. Halsted St. 202 S. State Street

1555 MILWAUKEE AVENUE

200,000 Satisfied Customers Can't Be Wrong

OB 10-LETNICI SMRTI SKLADATELJA P. HUGOLINA SATTNERJA

Napisal Ivan Račič

Letos obhajamo desetletnico smrti patra Hugolina Sattnerja, enega največjih in najbolj priljubljenih slovenskih skladateljev. Umrl je v visoki starosti, sredi svojega 83. leta, v Ljubljani v frančiškanskem samostanu dne 20. aprila 1934.

Pater Sattner je eden naših velih mož, zato bo primerno, da mu ob desetletnici njegove smrti posvetimo nekaj vrstic, oziroma se malo bolj seznanimo z njegovo osebo, njegovim življenjem in njegovim delom. Nima nam na razpolago potrebnih virov, da bi mogli s popolno točnostjo dognati razne podrobnosti, imam pa pred seboj članek, ki je izšel lansko leto v Slovenskem Listu v Argentini, največ pa vem o Sattnerju iz osebnega stika z njim. Leto dni me je poučeval v glasbeni teoriji, jaz sem mu pa pomagal na koru, pri tiskanju not in podobno. Ni veliko govoril, toda kar je povedal, si je bilo vredno zapomniti za zmeraj.

Naš veliki skladatelj je bil rojen v Novem mestu na Dolenjskem 27. novembra 1851. Bil je najstarejši sin poštnega uradnika. Oče je bil avstrijski Nemec, mati pa Slovenka iz novomeške okolice, rojena Alojzija Jutraš. Že v tedanjih časih je bilo glasbeno življenje v Novem mestu kaj živahno. Oče je igral gosli na cerkvenem koru pri frančiškanih, v isti cerkvi, kjer je kasneje skoraj vse svoje življenje igral orgle znani Ignacij Hladnik, ki je tudi že umrl. Ta cerkev je bila posebno znana vsled svojega dijaškega zbora. Novo mesto takrat ni bilo veliko, imelo pa je že dolgo svojo gimnazijo, ki so jo v tistih časih vodili slovenski frančiškani. Staro gimnazijsko poslopje je bilo na eni strani cerkve, frančiškanski samostan pa na drugi. Je bila že nekako naveda, da so skoraj vsi mestni fantje, ki so bili dobre glave, hodili v gimnazijo. Tudi mladi Franc Sattner je postal študent na gimnaziji. Takoj od začetka je kazal veselje in nadarjenost za glasbo. V drugem razredu gimnazije ga je pater Inocencij Gnidovec, profesor matematike, začel poučevati v igranju na klavir. Kmalu se je Sattner poprijel tudi violine. Ko je bil v četrti šoli, je njegov razred šel na majniški izlet na Mirno. Tam je bila za dijače sv. maša in pri tej priliki je naš Franc prvič javno igral orgle. V peti šoli, ko je dobil moški glas, je postal tenorist v dijaškem zboru, v dijaškem orkestru pa je igral violino in violo.

Novo mesto je imelo tisti čas dvoje godb, meščansko in vojaško. Sattner je stanoval tisti vojašnice in je vsak dan lahko poslušal vojaško godbo, pa tudi občeval osebno z boljšimi godci kakor tudi z godci očetovimi prijatelji, in je z njimi igral. V dijaškem orkestru pa je bil Sattner duša.

Leta 1867 je Franc dovršil šesti gimnazijski razred, nakar je vstopil v frančiškanski red. Dobil je redovno ime Hugolin in poslali so ga v noviciat v Nazarje pri Mozirju na Štajerskem. Po prestopu letu preizkušnje so ga poslali v Gorico, kjer dokončal gimnazijo in dovršil dva letnika bogoslovja. Tam je bil tudi organist in zborovodja. V prostem času si je igral Beethovne sonate; do tega skladatelja je imel Sattner celo življenje najvišje spoštovanje. Še v zadnjih letih je za obiskovalce najraje igral Beethovno sonato "Ob mesečni luči". Bogoslovne študije je Sattner dokončal v Ljubljani. Tukaj je ob enem igral tista leta orgle v veliki frančiškanski cerkvi, v kateri je 26. jul. 1874 pel novo mašo. Še isto leto je bil nastavljen v Novem mestu

za učitelja na deški ljudski šoli, ki so jo tudi vodili frančiškani, obenem pa za učitelja petja na gimnaziji. Zbor je našel v slabem stanju, pa ga je v kratkem času razvil v sijajen zbor, kakršnega morda nikdar več kasneje ni bilo tam. Še v svojih starih letih je rad govoril o tem dijaškem zboru. "Tu so vam zapejli glih, taku kukur zgum (zvon)!" je navadno rekel v svojem novomeškem narečju, ki se ga je kljub kasnejšemu trajnemu bivanju v Ljubljani držalo celo življenje. Naj že kar na tem mestu omenimo, da je imel Sattner izredno občutljivo uho. Vsak pevec je moral pri njem vsan ton zadeti ravno prav, čisto nič višje ali nižje, pa naj bi bilo tudi za las. Prej ni miroval, da je vsem temeljito izbrusil ušesa. Pod njegovim vodstvom so se morali pevci res ujemati, kakor bi zapel zvon. Ker ni imel na razpolago mnogo pesmi, ki bi ugajale njegovemu okusu, je bil prisiljen, da je sam začel skladati pesmice, ki jih je potreboval za dijaški zbor, tako cerkvene kakor tudi svetne. Takrat seveda še ni vedel toliko o raznih pravih skladanja, kakor je vedel v poznejših letih, pa je s prirojenim naravnim čutom zadel pravo, in precej tistih pesmic se je ohranilo do danes.

Leta 1876 je ob enem s takrat ravno došlim mladim Antonom Foersterjem in drugim ustanovil Cecilijano društvo, ki mu je bil kasneje dolga leta predsednik. To društvo je bilo velikanskega pomena za razvoj in povzdigo slovenske cerkvene glasbe. Cerkevna glasba je takrat zavozila na kaj čudna pota. Cerkevne himne se niso veliko razločevale od poskočnih polk, koračnic in valčkov, glasba za latinske maše pa ni bila prav nič drugačna kakor glasba za balet v šaljivih operah. Ljudstvo se je pri vsem tem zabavalo in mu je taka glasba v cerkvi ugajala, toda tisti, ki so imeli malo več soli v glavi in več umetniškega čuta, so sprevredili, da take vrste glasba ne spada v cerkev. To so bili cecilijanci, njihovo prizadevanje pa se je imenovalo cecilijansko gibanje. Začelo se ni v Ljubljani, dasi ravno se je Ljubljana hitro zdrnila; bilo je že nekaj let prej močno razvito v Nemčiji in po drugih katoliških deželah. V Ljubljani jim je bilo treba samo pravega voditelja, in takega voditelja so dobili, ko je prišel v stolno cerkev za pevovodjo in organista pokojni Anton Foerster, takrat seveda še mlad mož, ki je bil ravnokar dovršil odvetniške študije in konservatorij (višjo glasbeno šolo) v Pragi. Čeh Foerster je prinesel novega duha v slovensko cerkveno glasbo in je s svojimi glasbenimi deli takoj postal nekak vzor najboljšim domačim močem, med njimi tudi takrat enako mlademu Sattnerju, ki ni imel prilike, da bi se bil temeljito izšolal v glasbi na kakem prvostopenjskem zavodu izven mej domače dežele. Cecilijansko društvo je bilo takoj v začetku in vedno kasneje silno delavno in je v resnici preobrazilo slovensko cerkveno glasbo. V Ljubljani je bila ustanovljena posebna orgljarska šola, pa tudi po drugih mestih. Nadalje je začel izhajati v Ljubljani cerkveni glasbeni mesečnik "Cerkveni glasbenik", ki ga je urejeval Foerster. List je objavljal podučne članke in vzorne skladbe domačega pridelka. Sattner je bil ves čas mogočen steber pri cecilijanskem gibanju v Sloveniji.

Od 1881 do 1883 je bil profesor na novomeški gimnaziji, kjer je priredil več pevskih koncertov in pevskih akademij z dijaki. Med tem časom pa se

Prizor na kraju obrešja pri Anzio v Italiji, ko so iz dveh LST (landing ship-tanks) ladij ali ladij za prevažanje in izlaganje tankov začeli izlagati potrebščine za zavezniške oddelke, ki se tam bojujejo. Nazirajo si zastoj prisadevali, da bi prekinili dotok potrebščin. V ozadju so podrti poslopja, ki so jih porušile krogle in bombe.

ni bavil samo z glasbo, oziroma poučevanjem na gimnaziji, temveč je predvsem zaslovel kot eden najboljših pridigarjev. Vodil je tudi misijone po raznih krajih in je celo izdal knjigo svojih cerkvenih govorov.

Leta 1890 so ga prestavili v Ljubljano. Takrat je bil star 39 let. Tukaj sta skupno s pokojnim patrom Angelikom Hribarjem, ki je tudi znan in priljubljen vsled svojih lepih cerkvenih pesmi, skrbela za petje v frančiškanski cerkvi. Ukvarjala sta se največ s šolskimi dečki, ker takrat ženske še niso pele v tisti cerkvi, podobno kakor tudi v novomeški frančiškanski cerkvi ne in še marsikje drugje ne. Kdor je pa kdaj imel opravka z dečki take starosti, ve, da nikakor ni lahko delo, jih nadzorovati in učiti, ker so kakor živo srebrno in tudi eno sekundo ne morejo biti pri miru ali pa obdržati svojo pozornost na istem predmetu. P. Hugolin Sattner in p. Angelik Hribar sta dolga leta vzdrževala v Ljubljani moški in deški zbor. V cerkvi je p. Hugolin vodil petje, p. Angelik je pa orgljal. Skupno sta izdala tudi več zbirkerkvenih pesmi, za katere je vsak prispeval pol, nekaj pa sta izdala tudi posamezno. Pater Angelik Hribar je imel srčno napako in je leta 1906 umrl. Sattner je prenehal z deškim zborom in začel z mešanim zborom, ki so v njem pele tudi ženske. Ta zbor je tako razvil, da je postal eden najboljših cerkvenih zborov, ki mu ni bilo samo težko najti para v bližini, temveč tudi po ostali Avstriji in tudi Nemčiji po mestih, ki so

veliko večja od Ljubljane, se bi malokateri zbor mogel kosati s Sattnerjevimi. Sattner sam je v kasnejših letih malokdaj igral orgle — navadno edinole takrat, kadar ni imel nobenega drugega organista na razpolago — on je učil in vodil petje. Igrati orgle za Sattnerja je bila nekaka izredna čast. Dolga leta je hodil igrat profesor Josip Vedral iz Glasbene Matice, par let ob koncu zadnje svetovne vojne je igral tudi avstrijski plemič in skladatelj Rudolf Weiss pl. Ostborn, za razne posebne prilike so pa igrali tudi najboljši mojstri na orgljah, kakor Prochazka, Janko Ravnik, Stanko Premrl in drugi. Zakaj pripovedujem vse to? Zato, ker se je Sattner izjavil, da izmed vseh, ki so mu kdaj igrali, nobeden ni znal tako lepo preludirati, uvajati in vezati med seboj posamezne pesmi in njihove posamezne kitice, kakor njegov skromni in preprosti pokojni sobrat p. Angelik Hribar. Lepa glasba ne pride torej le iz glave, temveč predvsem iz srca!

Sattner in Hribar pa si nikakor nista bila podobna. Hribar se je nagibal bolj k preprostemu, ljudskemu okusu. Sattner pa je, kakor orel, hotel letati bolj po višavah, imeti le najboljše in najfinjše, vendar pa je vedno gledal na to, da se ne bi preveč oddaljil od povprečnega ljudskega razumevanja.

Res je, da je bilo v Sattnerjevem zboru vse od ubogih dijakov do učenih doktorjev in profesorjev, od služkinj pa do uglednih dam in opernih pevk, na drugi strani je pa tudi res, da so bili podloga zboru izsolani pevci in pevke, vsi drugi so

ZAVERA SE, DA MORA ZMAGATI

Eden izmed kitajskih vojakov, ki so jih izveščali Amerikanci pod poveljstvom poročnika generala Josepha W. Stillwella, veselo vihti nad svojo strojno, ko je ravnokar srečno prekorstil roko Tenai v severni Burmi. Kitajci so sagnali Japonce in jim tudi prisadjevali težke izgube.

ZALOGE ZA BORCE

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

TEDENSKI KOLEDAR

16. Nedelja — Bela nedelja.
17. Ponedeljek — Anicet.
18. Torek — Apolonij, mučenik.
19. Sreda — Leon IX., papež.
20. Četrtek — Neža Montepulcijanska.
21. Petek — Anzelim, škof.
22. Sobota — Epipodij in Aleksander.

PRVA NEDELJA PO VELIKI NOČI

"Ker vse, kar je rojeno iz Boga, premaga svet, in ta je zmaga, ki je premagala svet, naša vera (1. Jan 5, 4)."

Postavljajo se in paradirojo s tanki, zrakoplovi, topovi, stroji, vojaki, da bi pokazali svojo moč in povedali, kako lahko vsakega premagajo.

Ampak na Belo nedeljo nam kaže Sv. Janez, kako lahko premagamo ves svet brez posebnega vojnega orožja. V resnici je svet že premagan, nam je samole treba, da se udeležimo slavljenja te zmage. Nam ni treba tankov in topov in pušk, vera je, ki premaga svet. Kaj je tudi največja zmaga z orožjem? Nemški generali so se silno ponašali, ko so s svojimi tolpmi koncem l. 1941 vrgli Ruse daleč za meje. Začetkom l. 1943 pa so nemški generali jokali, ko so bili poraženi v Afriki. Danes zmaga, jutri poraz. Tako je pri svetovnih zmagah. Ne tako pri zmagi z vero. Kdor zmaga in premaga svet, ostane pri zmagi, ni se mu treba bati nobene poraza, in zmago bo slavil skozi vse večnosti brez prenehanja, veselje, da je zmagal

in slava nad zmago bo ostala skozi vso večnost.

Naša vera v zmago Kristusa nad smrtjo in grehom je orožje, da pridemo do zmage nad svetom, nad smrtjo in grehom. Ampak vero, ki je ključ do zmage in do večnega življenja, lahko odklonimo. Nihče nas ne sili, niti ne more prisiliti, da se poslužimo orožja vere. Apostol Tomaž je najprej odklonil, pozneje pa za orožje prijel in zmagal. Vsak lahko zmaga. Ni treba, da bi bil kak general, in vsak se more ponašati pri zmagi, kakor bi bil le on premagal, ker zmaga nad svetom se pridobi z vero, vera je pa poleg milosti božje delo vsakega prostaka v trumah božjih vojakov. Zmaga bo vseh, vse vojske, pa bo tudi zmaga vsakega posameznika, ker vsak je zmagal s svojo vero. In tako bo tudi pri slavljenju po zmagi. Časti zmage ne bo treba deliti z nikomur, vsa čast bo pripadla vsakemu, in zato bo tudi veselje po zmagi nedeljivo, bo vse veselje pripadlo le vsakemu posameznemu zmagovalcu. Nimaš imena med ljudmi, postani z vero zmagovalec, pa te bodo slavili, kakor bi bil le ti premagal ves svet.

MEH ZA SMEH

OSVETA JE SLADKA

"Kaj ste po poklepu," vpraša zobni zdravnik pacienta. "Karikaturist, gospod doktor."

"Imenitno — potem vam pa lahko izderem zob tako, kakor navadno rišete v karikaturah!"

LOVSKA SREČA

"Kam se je pa vaš mož danes odpeljal v avtu?"

"Na lov."

"Na lov — pa brez puške?"

"Počemu naj mu bo puška? Če skozi dve, tri vasi dobro požene, prinese domov več perutnine kakor še tako spreten lovec divjačine!"

PRISOTNOST DUHA

V lekarno pride neki mož in zahteva sredstvo proti izpadanju las. Lekarnar mu jame hvaliti in priporočati neko mazilo, ki ga je sam izdelal.

PROFESORSKA

Profesor Raztresenjak pride pozno ponoči domov. V spalnici zasliši pod posteljo nekam sumljiv šum.

"Kdo je pod posteljo?" zavpije.

"Nihče!" odgovori globok bas izpod postelje.

"Čudno," zamrmra profesor Raztresenjak, "prisegel bi bil, da je nekdo pod posteljo!"

MARIN KLARICH & SON

GENERAL CONTRACTORS and BUILDERS

Gradbeni podjetniki in gradbeniki

Mi prevzemamo vse vrste dela, gradimo nove stavbe kakor koli obsega. Sprejemamo velika dela kot gradnjo večjih poslopij, šol, tovarn, ali kakršnekoli. Ob enem sprejemamo tudi manjša dela, kot popravila hiš in drugih poslopij. Za nas je vsako delo in naročilo dobrodošlo.

Nasveto, proračune in načrte dajemo na željo brezplačno.

Cenu plačujete visoko nam. Dajte si postaviti lasten dom, lastno hišo, kar napravimo vam mi za zmerno nizko ceno.

Pokličite nas na telefon Calumet 6570 or 6509

MARIN KLARICH & SON

V svojem lastnem uradu 3050-3052 So. Wallace St., Chicago, Illinois

HASTEN VICTORY

VOJNA JE DALA NAŠO TOVARNO V NAJHITREJŠO PRODUKCIJO

Potrebuje ročne delavce in prevažalce, pomagajte v prejemnem oddelku in odpeljajte. Pomočnike pri strojih in pri topljenju kovine ter tovarniške delavce. Izkusnost ni potrebna.

Dnevno, nočno delo. Dobro delavno stanje. Dobra hrana po zmerni ceni. Med 8 A. M. in 6 P. M.

DANLY MACHINE SPECIALTIES, INC.

2100 So. 32nd Avenue, Cicero, Ill. Vzemite Douglas Park "L" ali West Town BUS ali poulčno do tovarne.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

v Zedinjenih Državah Sedež: Joliet, Ill. Inskorp. v drž. Illinois Severna Amerika. 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tushak, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedic, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Klepec, 903 Woodruff Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Mathew Kebe, 223 — 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jernan, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

FOROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpburg, Pa.
Mary Kovach, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Denka, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emery Subar, 540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jan. 1942 je DSD. izplačala svojim članom in članicam ter njih dedičem raznih posmrtnih, pokojnin, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četr milijona dolarjev.

Društvo za DSD. se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav s ne manj kot 8 člani (cami) za odrasli oddelke. Sprejme se vsak katoličan moškega ali ženskega spola v starosti od 13 do 60 let. V mladinski oddelki od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD. svojim članom (icam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za razne operacije in poskodbine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD. je 121.90% solventna, potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD. priporoča, da pristopijo v njeno sredo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali ustmeno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

Dopisi lokalnih društev

DRUŠTVO SV. DRUŽINE ST. 11 DSD

Pittsburgh, Pa.

Pretekli teden je bilo naznailo zgoraj omenjenega društva poslano iz Joliet, Ill., in

so nekateri naši člani mislili, da se ono naznailo ni tikalo našega društva. Vred tega vse naše članstvo društva Sv. Družine št. 11 DSD v Pittsburghu, Pa., ponovno vabimo na sejo v nedeljo 16. aprila. Vršila se bo v Slovenskem Domu na 57. cesti ob 9:30 dopoldne.

S sobratskim pozdravom

Tajnik.

NACRT KOMUNISTOV ZA "LIKVIDIRANJE LJUDSKIH SOVRAZNIKOV"

(iz urada Zveze Slovenskih župnij.)

Dobili smo v roke poročilo, ki vsebuje natančno izdelan načrt, kako mislijo komunisti v Sloveniji prevzeti vso oblast v svoje roke ob zlomu nemške moči. Z zavzetjem Ljubljane mislijo doseči ves svoj namen, zato je vse to zamišljeno in prvi vrsti za Ljubljano, kjer se tudi vrše vse tajne priprave. Te priprave se trjše potom silno podrobno izpeljane organizacije, ki ima v natančnem pregledu vse ulice in posamezne hiše. Vodi vse Komunistična Partija Slovenije. Povsod ima razpostavljene svoje zaupnike, špijone, reporterje in organizatorje. Od njih dobiva poročila o početju in mišljenju prebivalstva, njim daje navodila, kako in s čigavo pomočjo bo treba vzeti stvar v roke, ko pride pravi trenutek. Ker bo treba ob tisti priliki pobiti mnogo ljudi, jih poučuje, kje in kako je treba skriti orožje in imeti pripravljeno. Med "orožje" spadajo tudi sekire, noži, kladiva in podobno orožje. Ta organizacija se imenuje "Ulična in hišna zaščita". Pripravljen je točen zapisnik vseh, ki imajo biti takrat pobiti.

Kako si zamišljajo konec vojne?

Upajo, da bo konec vojne nastopil na en teh dveh načinov:

1. Zlom bo nastopil nenadoma in sovražnik bo pobegnil;
2. Zlom bo nastopil bolj polagoma in se bo pričel, ko se bo zvedelo, da so se padalci rdeče armade spustili iz zraka nekje na ljubljanskem polju.

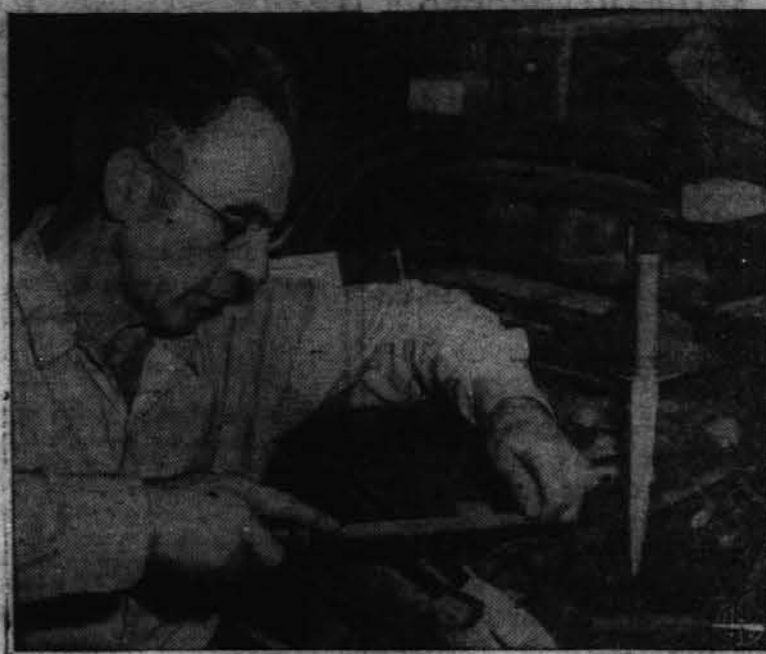
Vsak drugačen način konca

bi bil nevaren za komuniste, zato je treba z vsemi silami in magari z najtežjimi žrtvami delati na to, da se to ne zgodi. Geslo komunistov je: Prvih 6 ur je odločilnih! Zato mora vsak zaupnik v tistih urah brezpogojno storiti svojo nalogo. Ako propade načrt v prvih urah, je komunistična stvar izpuščena.

Komunistična Partija je svoje pristase zagotovila, da je prihod rdečih padalcev zagotovljen. Vse dogovorjeno z rdečo armado! Na vsak način je baje gotovo, da bodo Rusi tam pred Anglosasi. Tudi za slučaj, da bi Angleži in Amerikanci uspešno vdrla na Balkan in prodrali proti Sloveniji, bodo Rusi pravočasno izvršili svojo obljubljeno nalogo.

V hipu, ko bodo rdeči padalci na potu proti Ljubljani od svojih izkrcovališč, se bo dal zaupnikom dogovorjeni znak. Brez odloga stopi Ulična in hišna zaščita v akcijo. Dolžnost vseh komandantov je, da takoj spravijo na noge vse svoje pripadnike. Napad na stanovanja obsojencev mora biti hiter, odločen in temeljit. Delati treba po zapiskih ter je vsak "zaščitnik" osebno odgovoren za morebitne pomanjkljivosti. Vsako usmiljenje ali obotavljanje pomeni toliko kot izdaja komunistične stvari. Pri likvidaciji se mora paziti na to, da nihče obsojencev ne uide, zato naj se najskrbneje postavijo straže in zasede. Družine, ki so na zapisniku, se morajo pobiti totalno, to se pravi do zadnjega člana. Družine, ki imajo v svoji sredi

ZA KOMANDO BORILCE

Ko Frank Jordan skonača svoje delo v Goodrichovi tovarni v Akronu, O. gre domov in izdeluje čevlje dolge komando nože se ameriške borilce. Za resila uporablja zavrženo jeklo. Iz kosov stare orehove misle dela pa ročaje. Na desni je izgotovljen nož. Jordan je do sedaj napravil 25 "moričev za Japonce". Dal jih je brezplačno vojakom, mornarjem in marinarom.

le enega izrazitega protikomuniste, zapadejo likvidaciji cele. Brezpogojno morajo biti pobiti sledeči:

1. Znani voditelji protikomunističnega, oziroma protipartizanskega pokreta. Voditelji izrazitih nacionalnih organizacij kot so Sokoli, Četniki, bivši Orjunasi, člani strelskih družin in slični. Za te so že odbrani posebni oddelki, katerih prva naloga je, da uničijo te vrste ljudi. Seveda pa s tem ni rečeno, da ne bi smeli teh pobijati tudi navadni zaščitniki.

2. Vsi duhovniki, člani katoliških redov ter njihovi najbližji sodelavci. Ker bo pa iz taktičnih razlogov nekatere duhovnikom vendarle prizanešeno, je treba paziti, da se dotični v naglici spravijo na varno, to je na naprej določene kraje.

3. Pobiti se mora vsa inteligenca, ki ni stoprocentno navezana na Komunistično Partijo Slovenije in ni v njej udeležena. Ni pa dovolj samo platonično simpatiziranje s komunisti. Pri zanašanje takim neodločnim ljudem bi lahko moglo imeti za povod, da se pozneje v novi sovjetski državi pojavijo izmed teh ljudi prvi nezadovoljneži in nergači.

4. Pobiti se morajo tudi predstavniki takozvane meščanske buržoazije, kot so trgovci, večji obrtniki, državni uradniki, zasebni nameščenci in hišni posestniki.

5. Razume se, da morajo izginiti tudi vsi rentniki, bogataši, industrijalci in slični.

6. Končno zapadejo likvidaciji tudi vsi mali predstavniki dosedanjega meščanskega reda: oficirji, podoficirji, orožniki, policaji, financarji itd. Izvzeti so samo oni, ki so pravi člani KP ali se udeležujejo v vrstah partizanske vojske. Ne more pa biti usmiljenja za one male ljudi, ki so člani takozvanih rodoljubarskih nacionalnih društev.

sko nadomestila. In končno bo itak cela vrsta poklicev v novi državi odpadla.

Z ozirom na veliko število obsojencev se računa, da bodo čiste trajale tri dni. V tem času nihče ne bo odgovarjal za umore, rope in tatvine. Zaščiteni bodo samo vsa javna in vojaška skladišča, državne, bančne in hranilnične blagajne. Kdor bi se lotil teh, bo sam likvidiran. Istotako vsi tisti, ki bi hoteli ropati v velikem obsegu in delati kupčijo. Po treh dneh bo vsa imovina pobitih zapadla državi. Ako to ne bo moglo iti gladko, bodo nastopila nova čiščenja.

Istotako kot v Ljubljani, je predvideno, da bo treba likvidirati okoli 20,000 ljudi tudi izven Ljubljane.

Vodstvo KP misli, da bo likvidacija teh 40,000 Slovencev primeroma lahka stvar. In po njegovem mnenju tudi nima velikega pomena za narod, zakaj to število predstavlja komaj tri do štiri odstotke vsega prebivalstva. Saj je ruska revolucija požrla celo 5 odstotkov ljudi.

Ni čudno torej, da je škof Rožman zapisal v svoj pastirski list, kar smo brali, da je zapisal. In ker te priprave niso ostale tajne, se brez dvoma pripravljajo tudi protikuropi. Kako se bo torej godilo Sloveniji ob zlomu? Po čigavi zaslugi jo čakajo te strahote? Koga podpiramo mi...?

P. Bernard Ambrožič, tajnik.

PISMO STAREGA PROFESORJA BLAŽA

Predragi g. urednik:

Odkar sem pokazal svojo lepo persono v vaših cajten-gah, sem pa res postal zelo popularen. Rojakinja iz Pittsburgha mi piše te dni pismo in pravi: Vi gospod profesor ste videti zelo britten pospod. I-mate precej spičast nos, oči o-strega pogleda in precej ko-šato brado. Kako pa se kaj spominjate še starega kraja? Odkod ste pa doma? In ali poznate kaj naše brate Srbe in Hrvatje? Dalje, kaj se Vam zdi o sedanjem nesporazumu med nekaterimi izmed nas radi starokrajskih razmer? Dajte nam malo na znanje, kaj je Vaše mnenje o tem?

Ljubeznjivi rojakinji, ki se me je spomnila s pismom, naj odgovorim, da kar se tiče starokrajskih razmer je to zame silno vroča kaša! Po moji pa-meti je to kašo najbolje pusti-ti na oknu, da jo sapice malo pohlade, potem bomo pa vide-li, kakšnega okusa bo, in se bo lahko o njej kaj zapisalo in po-vedalo. Glede naših južnih bratov in Srbov pa lahko tudi zapišem, da jih še precej do-bro poznam. Med njimi je do-sti dobrih, pa je tudi dosti slabih. Hrvatje so veseli ljudje in radi govore, včasih celo preveč in ne vedo, kedaj jenjati. Ko sem bil še mlad in sem v šolah hlače trgal, nam je pravil naš učitelj, ko je bil dobro razpo-ložen, da je nekdo obiskal brat-e Hrvatje sam cesar Franc Jo-žef. Hrvatom je bil seveda kralj. Ta je v Zagrebu pozdra-vil Hrvatje s dvema hrvatski-ma besedama, ki se jih je učil

72 ur, da si jih je zapomnil, pa jih je še potem narobe naglasil in izrekel! Zaklicati je hotel: "Živeli Hrvati!" ali ker ni znal izgovarjati hrvatskih besed, je izrekel: "Živali Hrvati!" Izobrazeni Hrvati so se grizli v ustnice. Seljaci pa so mislili, da je tako prav, so mu pa ju-rišali in ga nazdravljali. Po-tem so ga pa povabili naj pri-de pogledat Hrvatje tudi ven-na deželo. Obljubil je. Drugi dan se je peljal v kočiji na de-želo. V neki vasi ustavi, ogle-duje kmete, potem pa reče: Vse imate dobro, ampak s čim se pa preživljate, ko vidim, da nimate tu nobenih tovaren, kjer bi si služili denar. Pa mu odgovori neki hrvatski vese-ljak: "Gospod kralj, to je ta-ko, malo radimo, malo kra-de-mo, pa se pošteno preživimo!"

Cesar je pogladil svojo sivo brado, se držal na smeh in pri-stavil v nemščini: "Nisem razu-mel, pa mislim, da je dobro." Hrvatje so mu ploskali in na-zdravljali.

Ob drugi priliki bom pove-dal še kaj več o naših južnih bratih.

Za danes naj končam. Po-zdravljam vse širom dežele.

Stari profesor Blaž.

MALO DROBIŽA

70 odstotkov človeškega tele-sa je sestavljenega iz vode.

Volkove in šakale je zelo težko zastrupiti. Cim imeno-vane zveri začutijo da so po-žrle nekaj, kar jim povzroča bolečine v želodcu, začno blju-vati in si tako operejo želodec.

Steber dima, ki se dviga iz ognjeniškega žrela, doseže več-krat zelo veliko višino do 13,000 metrov! Pomisliti pa moramo, da je v dimu dosti pepela in celo debelega ka-menja!

V Norfolku (Anglija) ima-jo cerkev za gluhoneme. Sv. maša se "bere" v tej cerkvi z znaki, s pomočjo katerih se sporazumevajo gluhonemi.

Mam-lu-aug Tamusuri iz Sijama postaja vsako leto ma-njši! Ko je bil star 13 let je bil visok 120 cm; z 21 letom pa je bil za celih 32 cm manjši, kot pred osmimi leti...

Pomagajte Ameriki do zma-gel! Kupujte zvezne vojne bonde!

STUDENEC BLAGOSLOVA!

300 svetih maš letno, za žive in mrtve člane Mašne Zveze. Članarina za vsako osebo živo ali umrlo 25c. (Nikdar ni potreba obnoviti). Upišite vaše sinove vojake.

DRUŽBA SV. PETRA KLAVERJA

za afriške misijone,

3624 W. Pine Blvd. Dept. A. St. Louis (8), Mo.

DR. FRANK T. GRILL

ZDRAVNIK in KIRURG

Stanuje in ordinira na:

1858 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

od 2 do 4 popoldne in od 7 do 9 zvečer. — Ob sredah in ob nedeljah po dogovoru.

Telefon v uradu in v stanovanju CANAL 4955

PRVI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

LOUIS J. ZEFRAK

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najbolji avtomobili za pogrebe, krsto in šantovanje. — Mrtvaška kapela za razpolago brezplačno. — CENE UMERNE.

GARDEN CITY PREPARED HOUSE PAINT

Ta penta je napravljena iz naslednjih čistih sestavin: svinčeni karbonat, cinkov oksid, titanijev barvilo, 90% čisto lane-
no olje in 10% sušilec.

Hišna penta je vredna le toliko, koliko stene pokrije in kako dolgo trpi. Garden City penta bo pokrila 400 do 550 kvadratnih čevljev, v dveh kritjih, odvisno od površine. Teče lahko in gladko pod čopičem, zato je lahko delati z njo. Traja 5 let. Dobi se v 16 barvah, kakor kaže barvna kartica. Tudi črna in bela.

Za galon \$3.25

Naprodaj po vseh trgovinah z bar-vili in železnino ali pa pri

A. J. NEPII,

Corner 25th & Troy Streets,
CHICAGO 23, ILL.

Pišite nam po seznamek in opis barv.

NAPRODAJ IMAM

2-stanovanjsko zidano hišo po 4 sobe; nahaja se na St. Louis Ave. in 24. cesti. Cena je \$6,800;

5-sobni "cottage" s centralno kurjavo in zraven široka lota. Nahaja se v Berwynu na Gun-der-son Ave. Cena je \$6,200;

5-stanovanjska zidana hiša po 4 sobe; mesečni dohodki znašajo \$90. Cena je \$6,200;

2-stanovanjsko zidano hišo z bežmentom in "furnace heat". Mesečni dohodki znašajo \$100. Nahaja se na Lawndale Ave. in 24. cesti. Cena je \$6,500.

Imam še več drugih hiš v Lawndale okrožju in drugod naprodaj.

Za nadaljna pojasnila se obr-nite na:

ANTON JORDAN,

2552 So. Central Park Ave., Chicago, Ill. Tel. Lawndale 1545. Po 6. uri zvečer je Res. telefon Rockwell 7196.

SE PAR

Baragovih Pratik za prihodnje leto je še na roki. Kdor jo še nima, naj zdaj hiti, da ne bo prepozno z naročilom!

"BARAGOVA PRATIKA"

za prestopno leto 1944

Letos je povečana za celih 32 strani. Krasno ilustrirana s množico različnih slikami. Povestni del je nadnev zanimiv, kakor tudi vsa druga vsebina. Pratika stane letos s poštnino

40 CENTOV,

kar je poslati v čeku. Money order ali v gotovini na naslov: BARAGOVA PRATIKA 1849 West Cermak Road, CHICAGO (8), ILL.

"LET 'EM LAUGH, DEAR - YOU'RE DOING YOUR BIT!"

Preizkušena ljubezen

Roman. — Iz francoščine prevedla K. N.

I.

"Buenos dias, Vincent!" ("Dober dan, Vincent!")

V trenutku, ko je mlad, postaven vojak nameraval prekoračiti Katalonski trg v Barceloni, je zaslišal za seboj znan glas, ki ga je prijazno in hkrati veselo poklical po imenu.

"Moreno! Ti tukaj?" je vzkliknil in se obrnil k prišleku, visokemu mlademu možu v vojaški obleki, kakor je bil sam.

"Da, Vincent, jaz tukaj. Vračam se z ogabnega poleta nad obalo in kakor praviš, sem še tukaj. To pa ni moja krivda. V nekaterih trenutkih poleta nad sovražnim ozemljem sem namreč mislil, da je ogenj vseh strojnic namenjen samo meni. Toda vidiš, amigo, smrt me tudi to pot še ni marala in tako sem zdaj spet tu."

"Na srečo, ti stari lev!"

Za trenutek sta umolknila in se zresnila. Kako dolgo jima bo usoda še prizanašala in ju varovala pred napadi sovražnega ognja? Lepo se je boriti za pravično stvar, toda vseeno ta ideal ni dovolj, da bi dolgo spodbujal tiste, ki gledajo dan za dnem smrti v obraz.

Moreno je dejal skoraj na glas:

"Prav rad bi, da bi se rešila živa iz teh bojev, ki že nekaj mesecev divjajo pri nas!"

"Da," je pritrdil Vincent. "Tudi jaz zelo ljubim življenje!"

"Jaz tudi. To je naravno."

"V najinih letih še celo! In danes bolj ko njega dni..."

"Danes?"

"Danes se bom poročil s Frasquito!"

"Saj res! Čisto sem pozabil... Moj poklon, amigo! Frasquita je res ljubko dekle. Vse najboljše ti želim, Vincent! Tebi in njej vsa srečo v mladem zakonu!"

"Hvala ti, Moreno! Moja zaročenka bo zelo vesela, ko bo slišala tvoje čestitke... Kaj pa ti, Moreno? Ali se ni tvoje srce še nikjer ujelo na trnek? Pravijo, da se v mirnem času ni dobro prezgodaj ženiti. Morda bo to držalo. Zdaj, ko je vojna, je pa to čisto narobe. Človeška narava je že takšna, da si človek tik pred smrtjo želi še poslednje izpolnitve. Hkrati te pa zavest, da si oženjen, in da te neke daleč čaka ljubljena, lepa žena, spodbuja v bojih. Saj veš, da te čaka doma čudovito plačilo! Če si zaljubljen, me boš razumel!"

"O, saj ni treba biti zaljubljen, da daješ prednost življenju pred smrtjo! Kadar sem s svojim letalom sredi strojniškega ognja in mi krogle žvižgajo okrog ušes, me vodi skozi nevarnosti pač samo ena misel: storiti moram tisto, kar me bo najbolj zanesljivo obvarovalo pred smrtjo. In tedaj instinktivno počnem tisto, kar mi najbolj koristi."

Vzdihnil je.

"Kar se tiče ljubezni? ... Strast, ki bi me vsega izpolnila, kakor si dejal? O, to bi bilo čudovito! Toda prijatelj, vidiš, tega jaz doslej še nisem doživel. In priznati moram, da se tistega dne prav toliko bojim, kakor si ga želim."

"Sodim, da nisi zaljubljen?"

"Ne. Zabavam se, kakor nanese prilžnost, po vojaško! Morda se kakšno noč sklanjam nad ženskim obrazom, toda ko sine zora, si opašem pas in pozabim, kaj sem ponoči mislil in delal... Danes se zabavam z nežno, ljubko plavalasko, jutri s strastno, ognjevitno temnolasko! Tako živim svobodno kakor ptič pod milim nebom in čakam, kdaj bom doživel 'veliko ljubezen'. Ali ni boljše, da prepustimo te skrbi Materi božji? Ona je mati in žena: kdo bi mogel torej bolje kakor ona izbrati tisto, ki naj bi mi bila tovarišica v dobrih in slabih dneh?"

"Boš že prav imel, Moreno. Če boš svojo usodo zaupal božji vodnici, potlej se ne boš prevaril v ljubezni. Zapomni si pa eno: ne ženi se, če do ženske ne čutiš tiste lju-

bezni, da ji lahko žrtvuješ svojo svobodo. Vse drugo ne velja. Toda pazi se, ti divji zapeljivec ženskih src! Lepega dne boš tudi ti srečal malega angela ljubezni, oboroženega s puščicami. Celo slavni don Juan de Zamora jo je lepega dne izkupil..."

Moreno je prasnjal v vesel smeh.

"Ne verjamem, da bi me lahko primerjal z donom Juanom, še zdaleč ne. Nekaj ti pa povem. Kadar se bom zaljubil, bom najnesrečnejši človek na svetu. Pri meni je možno le eno ali drugo. Zlate sredine ni..."

"Pojdiva, šaljivec!"

Mladeniča sta se veselo zasmejala, kakor da ne bi bilo vojne in smrtonosnih bojev. Pogovarjala sta se na enem koncu velikega Katalonskega trga, na drugem koncu si pa videl skupino žensk.

"Kaj je pa spet tam?" je zagodrnjal Moreno in senca slabe volje mu je šinila čez visoko čelo. "Ali še ne bodo nehali trpinčiti nedolžnih?"

"Tiho!" je šepnil Vincent. "Narobe bi bilo, če bi te kdo slišal. Pojdiva po drugi poti, stopiva do obale, to te bo razvedrilo!"

"Ne, moram še stopiti domov, da vidim, ali imajo pripravljeno sveže perilo; neugodno bi bilo, če bi moral jutri zjutraj, ko pojdem na fronto, obleči staro perilo."

"Toda ko boš šel mimo skupine žensk, boš zanesljivo bleknil kakšno nespametno."

"Motiš se. Nisem tako občutljiv, kakor misliš. Znam držati jezik za zobmi, kadar je treba."

Odšla sta po trgu. Moreno je hodil vzravnano, z dvignjeno glavo, da je njegov lep, možati profil zbuja še več pozornosti. Vincent, nekoliko manjši, ni hodil tako pokonci, vendar se je zdelo, da je v njegovi drži nekaj, kar je zbuja simpatijo na prvi pogled. Obleka letalskega častnika se mu je izvrstno podala.

Na sredi trga sta se prijatelja poslovila. Vincent je nameraval do obale, Moreno domov.

"Upam, da se boš kmalu vrnil," je dejal Vincent. "Frasquita bo zelo vesela, če boš šel za pričo."

"Podvizal se bom in skušal bom biti točen. Videti hočem, kako si boš prostovoljno nataknil vrv okrog vratu."

"Ne noruj se, kmalu boš sam prišel na vrsto!"

"To vem, dragi moj, toda skušal bom to stvar odložiti, dokler se bo dalo!"

Še enkrat sta se poslovila in Moreno je počasi krenil čez trg.

II.

Državljanska vojna v Španiji je bila tiste dni na višku, podobna bratski moriji; spoprijete so se vse politične stranke in ljudje so morili iz golega veselja do preli-vanja krvi.

Anarhisti so pravkar oropali neko barcelonsko cerkev. V srednjem veku so celo najbolj razuzdani vojščaki spoštovali svetost blagoslovljenih tal, kamor so se zatekali šibki in nedolžni, prositi pomoči v vojni vihr. Današnja vojna tudi cerkvam ne prizanaša. Zdi se, ko da zli duh ne bi več dovoljeval ubogim ljudem, da bi prosili Boga, naj bi jim prizanesel...

Brutalno in brezobzirno je skupina revolucionarjev vdrla cerkvena vrata. V tihi cerkveni ladji, ki je sijala vanjo skozi visoka barvasta steklena okna mehka luč, se je gnetlo okrog štirideset žensk razne starosti.

Na nesrečo je stal med njimi duhovnik in to je še podžgalo jezo anarhistov. Brezčutno so se njim močne roke stegovale po teh nežnih, oslavljenih bitjih in jih metale skozi cerkvena vrata na cesto, ne meneč se za njih prošnje in otožne, zategle krike... Zdelo se je, ko da bi se blede, brezbarvne ustnice nekaterih starejših žena brez misli gibale z eno samo prošnjo Boga: "Reši, o reši nas, Gospod!"

(Dalje prih.)

AMERIKANSKI SLOVENEK

Washington, D. C. — Ameriški in angleški zastopniki delajo na formuliranju pogodbe med Anglijo in Zdr. državami glede dobave olja v arabskih vrelcih. O pogodbi bo imel končno besedo še kongres, predno bo postala obvezna za to deželo.

NEMCI IN PETROLEJ

London, Anglija. — Tukajšnji izvedenci so prepričani, da se nahaja zdaj že polovica Hitlerjevih petrolejskih virov v precejšnji bližini Rdeče armade. V Rumuniji, na Madžarskem, na Poljskem in v Estoniji grozi Hitlerju izguba petrolejskih virov, ki bi bila za njegovo žejno mašino, ako ne pogubonosna, vendar pa zelo kritična.

Nemško porabo petroleja cenijo na letno približno 15 milijonov ton. Od teh jih pride približno polovica iz omenjenih krajev. Toda tudi ako bi Hitler izgubil vse te vires petroleja, bi mu vendar še ostalo približno 5 milijonov ton sintetičnega pridelka. Tovarne se nahajajo v Nemčiji; razven tega bi ostalo Nemcem še približno 2 milijona ton petroleja, ki prihaja iz različnih najdišč v Avstriji, Nemčiji in drugod.

Kar se tiče bencina za letalstvo, se Nemci nimajo ničesar bati, ker imajo dovolj rafinerij, v katerih morejo vedno predelati zadostne množine sintetičnega bencina.

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je močno naše katoliško časopisje.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki... Posluje že 50. leto.
Članstvo: 39,150 Premoženje: \$5,500,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 127.24%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, pošten in nadosolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavaruješ za smrtne, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanja dobe od \$25.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te močnega in bogate katoliške podporne organizacije, potrujdi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD V LASTNEM POSLOPU

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

BUY U. S. DEFENSE BONDS!

Obenem ste vabljeni, da vpišete sebe in svoje družine k prvemu in najstarejšemu slovenskemu podpornemu društvu v Chicagu

DRUŠTVO SV. ŠTEFANA

štev. 1, K. S. K. J. Chicago, Illinois

Zbora vsako prvo soboto v mesecu ob 7:30 zvečer v cerkveni dvorani sv. Štefana. Naše društvo vam nudi vse različne moderne zavarovalnice — podporo v bolezni, preskrbo dostojnega pogreba, in goji zdrav koristen sport za mladino. Glede pristopa v društvo se obrnite na odbor:

FRANK BANICH, predsednik

JOHN PRAH, tajnik, 1806 W. 23rd Street

ANTON KREMESEC, blagajnik

DRUŠTVO SV. VIDA

št. 25, KSJ, CLEVELAND, OHIO

Odbor za leto 1942:

Predsednik: Anton Strlna;

Tajnik: Jos. J. Nemanich,

1145 East 74th Street

Blagajnik: Louis Krajc.

Društvo zbora vsako prvo nedeljo v mesecu v spodnjih prostorih stare šole sv. Vida ob 1:30 popoldne. Asecment se prične pobirati ob 1:00. Na domu tajnika pa vsakega 10. in 25. v mesecu.

V društvo se sprejemajo katoličani od 16. do 60. leta v odrasli dolet; v mladinski oddelci pa od rojstva do 16. leta.

Pristopite k DR. SV. JOZEFA,

št. 53, K. S. K. J.

V WAUKEGAN, ILL.

Na razpolago imate razne vrste zavarovalnice. — Člani se sprejemajo od 16. do 55. leta.

FRANK JERINA, predsednik, JOSEPH ZORC, tajnik, 1045 Wadsworth Ave., No. Chicago, Ill. ANTON BESPALC, SR., blag.

BUY WAR BONDS and give the change to fight INFANTILE PARALYSIS

SLOVENSKA ZEMLJA

Regina Krick

Malo je dežel, ki bi toliko pisali o njih ko o Jugoslaviji. A ti opisi veljajo večinoma javljivemu, skrivnostnemu orijentu Macedonije in pravadnim, beneškim palačam Dalmacije in njenemu sinjemu morju južnih dežel. Slovenija pa, ki je bržkone glede na pokrajine najlepši del jugoslovanske države, je v inozemstvu najmanj znana. Kdor je del časa živel v Sloveniji, mu za zmeraj zajame dušo ta čarobna dežela. Spet in spet se mu v hrepenečih mislih prikazuje njene podobe.

Noči v mesečini, kako so prelestne, če v njih zvenijo s tihim pošumevanjem Save, vete reke Jugoslavije, sladko otožne slovenske pravljice pesmi! Ko zagorijo ko žgoči plameni listnat jesenski gozdovi krog trupel gora, ko iz bodičastih ovojev padajo kotanji na tla, ko se začne po obširnih vinogradih trgatve: to je najčarobnejši letni čas Slovenije.

Nato sledijo temni večeri pozne jeseni strahotnih lepote, ko polzijo splavi ko prikazni skozi mokro meglo po svinčenosivih vodah. In viharne noči, ki v njih lajajo lisice in se krič sive draži s smehom divjih golobov!

Ondi, kjer so vasi že bolj redke in so hoste ko pragozdovi, šušlja hrastovo listje po zelenem barju in te vabijo večje na spolzke steze, kamor ne more stopiti nobena človeška noga. Volčji lajež drami globoki molk gozdnih noči in piha je izteza ris svojo četveroglato glavo iz skrite gošče. Ko halje duhov plahutajo peruti sove-uharice, ki strši ponoči po gozdovih, ki se jih ogibljuje ljudje, in frfota čez jaso liki velikanski senci nad pobledelim mahom.

To so noči, v katerih zaživi "divji lov" po mrkih soteskah in je slišati glas roga in pokanje pušk in lajež psov. Tedaj se nihče ne upa iz varnega zavetja hiš, saj blodi krog marsikake domačije pravljica o zlohotnih nakanah divjega lovca. Ko se sneg še niti popolnoma ne otaja, že so tla gozdov pokrita z milijoni belih in lilastih podleskov.

Slovenija ni skoraj nikoli brez cvetja. Pozimi cveto še v snegu belolistnati telohi in kjer le malce odleze snežena odeja, že se razcvetijo zvončki in zelene čemerike. — Kakor so gozdnati hribi Slovenije najpopolnejša podoba romantike, tako je pa na drugi strani veličasten alpski svet.

Vsa dežela je polna pobožnih legend in pravljic, ki govorijo o povodnem možu, o čarovnicah, o duhovih in strahovih; dalje o pripovedkah, ki v njih nastopajo rojenice, kjer kopljejo zaklade, kjer so odrešene grajske gospodične in so ubiti zmaji in lintvorni.

Marsikaka pripovedka, ko ona o divjem lovcu in čarostrecu, ki biva v Logarski dolini, koder je krog in krog polno pečin, je brez dvoma germanškega izvora. Prav svojska pa je slovenska pripovedka o Judežu Iškarjotu, ki je čudovito podobna grški zgodbi o Edipu:

Ko je bil Judež rojen, so mu rojenice prerokovale, da bo svojega očeta ubil, se s svojo materjo poročil in izdal Zveličarja. Ko je nesrečna mati zvedela za to prerokbo, je vrgla otroka v vodo: Njen mož, ki se je zgrozil spričo takega dejanja, jo je zapustil in se naselil v nekem daljnem kraju. Valovi so zanesli malčka k nekemu mlinu, mlinar ga je rešil in ga obdržal pri sebi. Judež je rasel in je bil hudoben fant

in nekega dne je na paši ubil sina svojega dobrotnika. Nato je pobegnil in se udnjal v službo pri nekem kmetu, ki je bil njegov oče. Ne da bi poznala drug drugega, sta prijateljsko živela skupaj, dokler ni Judež ubil svojega gospodarja. Ko se je spet potikal okoli, je prišel na neko kmetijo, last neke vdove, ki jo je bil zapustil njen mož in je zato zasnubila Judeža. Le malo časa sta bila poročena, pa je kmetica po materinem znamenju na prsih spoznala Judeža. Ko mu je povedala, kaj so mu bile rojenice prerokovale, se je Judež ves zmeden odvrnil od nje in je odšel, rekoč: "Zdaj grem, da poiščem onega, ki bo odvezl grehe tega sveta. In prej ne bom miroval, dokler ga ne bom našel."

In zares ni imel nikjer obstanke, dokler se ni izpolnil še tretji del prerokbe. —

Neskončno mnogo je v Sloveniji gradov in graščin. Kolikor jih ni v razvalinah, pa še dandanes bivajo v njih pleniške in patricijske družine Slovenije.

Karkoli ima Slovenija prirodnih lepote, je njen najlepši del tisti, ki leži med Zidanim mostom in Krškim; najčarobnejša točka pa je Rajhenburg.

Ondi ob zelenkasti, na široko tekoči Savi, ki je meja med bivšo Spodnjo Štajersko in Kranjsko, se dvigajo na obeh straneh reke z gozdovi obrasli hribi. Tik nad vodo štrli v nebo mrkosivo zidovje gradu, nekč gnezdo hudih roparskih vitevov, ki so ograjali trgovske tovore po cestah in na splavih. Práv nad njim, na strmi pečini, pa čepi še en grad z veličastnim obzidjem in tu je zdaj samostan trapistov.

(Dalje prih.)

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala. — 23 let izkušnje
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

DR. H. M. LANCASTER

Dentist

2159 West Cermak Rd.

Telefon Canal 3817

(ogel Leavitt St.)

CHICAGO, ILL.

Ustavi srbečico takoj

Braxon Paste nudi takojšnjo pomoč za srbečo kožo, koristno za zdravljenje "Athletes foot", garje,

"brivsko srbečico", moliže in druge manjše motnje na koži. Braxon Paste je zelo zdravilno mazilo, ki je brez duha, ne umaže, lahko uporabljajo in ne potrebuje obvez. To je formula nekega čilcaškega lekarnarja z 20 letno izkušnjo. Pošljite en dolar, za navadni lonček, ali pa \$1.75 za lonček dvojne velikosti na BRAXON CO.

322 So. Clark St. Dept. A, Chicago, Ill. in en lonček se vam bo poslal po poštnem povzetju. Denar se vrne, ako ne bo popolnoma zadovoljivo.

POSLUŠAJTE

jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagu. —